

Taxa postala
 platiu in numerar
 No. 224.716-929.

Szerkesztőség
 és kiadóhivatal:
 Cluj-Kolozsvár, Str. Lozsvár, Str. 10

da Baron L. Pop (volt Brassai u.) 10
 Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
 havonta 110, negyedévre 320, félévre 600, egészévre 1200 lej. Külhontá 1, negyedévre 3, félévre 6, egészévre 10 dollár, vagy egyértékű valuta. Hirdetéseket díjtalanul közöljük. Az „UJ KELET” szerkesztői bizottság egyetemes közgyűlésének határozata szerint a cikkeknek utányomasát a szerkesztőségnek kell megküldeni.

Ára 5 lej

Bermentetlen leveleket nem fogadjunk el. Kéziratok megőrzésére és visszaküldésére nem vállalkozunk. Főszerkesztő Dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő Jámber Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hátszegi Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31

Szombat 1932. május 14.

5692. ÉV IJJAR 8. XV. ÉVF. 108. SZAM

Még azt is elárórnék, ha akarta volna neki.

Belgrád konferencia

Belgrádban péntek délután konferencia. A konferencia résztvevői között a jó hírű és a leszerelésre kényszerült dunai gazdasági vállalatok képviselői. A rovid ülésszak után a konferencia elnöke a következőképpen fogalmazott: „Még azt is elárórnék, ha akarta volna neki.”

Bankok is?

Május 12. A lakosság a kormány által a prefektusok által elrendelt belügyi miniszter által megadott egyes preferenciák különösképpen nagy változások. Az egyikként egyes prefektusok az a vizsgálatot megkezdte az új preferenciák is?

Reviszik az

Május 12. A miniszter megkezdte az új időszerű adó éjszaka egy órát vissza-

Ügyminiszter

Május 12. A miniszter utjának a különböző eszközökkel a kapcsolatban, különösen a minisztériumnál. hogy ezek közt Banciau, a pénzügyi osztály-

Élnivágás

Szent Iván tüze 120 lej Lepage-tel franco. Kérje Lepagetől.

STVÁN: S az

hológiába
 Az őseber egyén, mint cél-
 — A szervek
 — A „fiziológias fogatékosság”
 — A fogatékosság
 — A szem-
 — Az ideges
 — Gyerekkori elmebaj. — Elszexualitás prob-
 — Nevelés. — Az
 — Önévelés. —
 — duális pszichológia

apható az

osztályában.

és Lapkiadó Rt.
 Str. Baron L.
 szám. Telefon 9-77

A mesterséges siker-tenyésztés

Argetoianu a szánálni akarás lendületében ismét nagyot ütött öklével. És mint mindig, ezuttal is csak a szánár fejére ütött. Mert sok jó ebből a valutatilalomból nem fog háramlani az ország lakosságára. Mint ahogy egyetlen olyan rendelet sem, amely a természetes gazdasági fejlődés rovására akarja szánálni az országot.

Mert ha ezentúl nem lehet majd törvényes uton idegen valutát hozni az országba, be fogják majd hozni illegálisan. Ha ezentúl a bankban nem lehet majd idegen pénzt venni, megveszi az ember a banktól, drágábban, a kávéházban. Csak nem gondolja Argetoianu, hogy a rendeltől a rendeltől most mindenki be fogja szüntetni a valutazületeket? Naivság volna a részéről. Nem is tételezzük fel róla. Sokkal inkább elhiszük, hogy a romániai viszonyokkal tájékozatlan francia szakértők sugalmazták a böles rendeletet.

A differencia ugyanis nagyon kevés. A valutaspekulációnak eddig pénzárcajában hozta át a határon a pénzt. Most a differencia rekeszében fogja áthozni. És ezért a kis differenciáért kár törvényt hozni, hivatali kreálni, prémiumpénzt léptetni eltebe.

Bebizonyosodott ez már a szesznél, a okakönél, a selyemnél. Amikor nehéz volt érettségit tenni, bizonyosodott a hamis érettségi bizonyítványról.

Társadalmi rendünk

átalakulás előtt áll
 Ez a mondat pontosan egyidőben hangzott el Bukarestben és Budapesten. De nem is ez a meglepő. Hiszen a világ szocialistái naponta nem egyszer mondanak ilyen és ehhez hasonló mondatokat. Ez egyszer azonban nem szocialisták beszéltek a társadalmi rend átalakulásáról. Sem Bukarestben, sem Budapesten. Sőt! Két olyan politikus szólott így, akiknek éppen az a szerepük, hogy a jelenlegi társadalmi rendet tüzzel-vassal megvédjék.

Bukarestben: Tasca, az új kereskedelmi miniszter hirdette meg, hogy az individualizmus gazdálkodásnak vége és helyébe a kollektívizmus jön, vagy állami vagy kommunisztikus formában.

Budapestben: báró Kray István jelentette ki a parlamentben, hogy társadalmi rendünk átalakulás előtt áll és ez az átalakulás a szocializmus jegyében fog lezárni. Reakciós kormányok egymásután alkalmazzák az orosz módszereket. Monopóliumokkal, konverziókkal és az állami beavatkozással minden más módszerrel. Nem tudjuk pontosan, hogy mire való ez az intézkedés. Most már sejtjük: haladunk egy új társadalmi rend felé.

Letagadás hiábavalósága

Jugoszláviában baj van a diktatúrával. A alkotmányos parlament, melynek megválasztása a legkirívóbb gunyja volt az alkotmányos diktatúrának, nem hozta meg a jugoszláv népek lelkébe a nyugalmat. Annára nem hozta meg, hogy Belgrád-

Rendőrök vezették ki a német birodalmi gyűlés tegnapi üléséről a botrányt okozó hitlerista képviselőket

Három kampós keresztet hulgán véresreverte a nemzeti szocialistákat leleplező Klotz lapszerkesztőt. Bizalmat szavaztak Brüning kormányának. Gyorsított eljárással ítélkeznek a négy verekedő képviselő felett

Groener a hadügyi tárca alól való felmentését kérte Hindenburgtól

Berlin, május 13. A birodalmi gyűlés 287 szavazattal 257 ellenében elvetette a birodalmi kormány ellen előterjesztett bizalmatlansági indítványt. Az egyes birodalmi miniszterek elleni bizalmatlansági indítványok feletti szavazás félbeszakadt, mert nemzeti szocialista képviselő a Hitler-párt éttermében, majd később a parlamenti folyosón tette le az indítványt és súlyosan összeverték Klotz, volt nemzeti szocialista vezetőségi tagot, a Reichsbanner szervezet egyik lapjának munkatársát. Klotz, aki a nemzeti szocialistapártból történt kilépése után röpiratban leleplezéseket adott közre a nemzeti szocialistapárt néhány képviselő tagjáról, gyanútlanul lépett be az étterembe s nem is képzelte, hogy brutális támadásban lesz része.

Heine nemzeti szocialista képviselő három másik nemzeti szocialista törvényhozóval együtt nekiesett Klotznak s dulakodás közben súlyosan összeverték. A botrány a folyosón folytatódott s csak hosszabb idő után sikerült a hírlapírókat a támadók kezei közül kiszabadítani.

Heine és társai ezután bementek az ülésterembe s körülverték magukat pártbeli képviselőtársaikkal, hogy megnehezítsék a hozzájuk-férkőzést.

Leobe elnöknek jelentették a történeteket, mire az elnök enunciatá, hogy a testi sértést elkövetett képviselőket 30 ülésről kizárja s mivel a képviselők az üléstermet elhagyni nem voltak hajlandók, közölte a birodalmi gyűléssel,

hogy elnöki jogánál fogva a renditenszerekkel szemben rendőri katonaságot vesz igénybe s emiatt az ülést berekeszti. Rövidesen Weiss berlini rendőrfőnökhelyettes vezetésével polgári és egyenruhás rendőrök csoportja jelent meg az ülésteremben.

Először a közönség számára fenntartott karzatokat ürítették ki, majd miniszteri széksorokon átugrálva megközelítették a nemzeti szocialisták gyűléstől körülvert képviselőket. A nemzeti szocialisták állandó lármája s hosszas huza-vona közben

a rendőrök letartóztatták Heinet és képviselőtársaikat.

Kihallgatásuk után is letartóztatásban maradtak, mert a tanuk vallomásaikkal ellenkező képet adtak tettükről és a botrányról. A négy törvényhozó már büntetőbíró elé kerül, aki gyorsított eljárással ítélkezik felettük. A birodalmi gyűlést most már csak hetek múlva fogják újra összehívni.

Berlin, május 13. Groener birodalmi hadügyi miniszter levelet intézett Hindenburg birodalmi elnökhöz, melyben kérte, hogy a hadügyi miniszteri tárca betöltése alól mentse fel. Az elnök elhatározása még nem ismeretes. A birodalmi kormányhoz közelálló körökben Groener elhatározását főként azokkal magyarázzák, hogy az utóbbi időkben egyre exponáltabb politikai szerepet vállaló belügyi tárca birtokosa alig vezethető a politikamentes haderő minisztériumát. Arra az esetre, ha az elnök megadja a felmentést Groenernek, a hadügyi tárcára Hammerstein tábornokot, esetleg Roeder admiralist, a tengerészeti vezérkar főnökét kombinálják.

— Oroszországban ötven százalékkal csökkentették a kollektív gazdaságok által beszolgáltatandó háziállatok számát. Londonból jelentik: Oroszországban a folyó év hátralévő részére 50 százalékkal csökkentették az egyéni és kollektív gazdaságok által beszolgáltatandó háziállatok számát és megengedték, hogy a szolgáltatás teljesítése után fennmaradó állatokat szabadon bocsássák áruba.

ban a diáktüntetések miatt be kellett zárni az egyetemeket, Zágrábban, Laibachban és más városokban pedig sortűzek dördültek el a tüntető tömegek ellen.

Katonai klikkek új király-elűzésre szervezkedtek s az egész államapparátus ma egyebet sem tesz, mint minden őszi megnyilvánulást csirájában fojt el.

Mindezt teheti, ameddig teheti, amíg a nyers erőszak eszközei a kezében vannak. Egyben azonban mélyszélesen téved a jugoszláv diktatura. Abban tudniillik, hogy ebben a szerencsétlen országban lejátszódnak borzalmas események tényeit letagadhatja.

Ezekkel a letagadó intézkedésekkel épp az ellenkezőjét éri el annak, amit el akar érni. A külföldi közvélemény nemcsak hogy tudja, mi történik Jugoszláviában, hanem esetleg sokkal többet tud, mint amennyire egyébként kíváncsi volna.

A letagadás művésze ugyanis feltételez, sőt megkíván egy bizonyos látatszintet. A jugoszláv diktatura azonban nem strapálja magát és még ezt a látatszintet is megspórolja. Egyszerűen és durván tagad; a sajtó- és

VILÁG TÖKRE A Dnyeprostroj

Nemsokára híradások fognak végigrepülni a világon, hogy az orosz öt-éves tervgazdaság büszkesége, Európa legnagyobb védőgátja és a dnyeperi víz ellátási központ és az egész Dnyeprostroj megkezdte működését. Lassankint megkezdődik a munka. Az elektromos mű, a csatornák, a legfinomabb acélgyártása, az alumíniumgyár és a segédvállalkozások egész sora. Egy új szovjet-ipari centrum fog életre kelni, ahová a termelés kiterjesztésével párhuzamosan és fokozatosan 170.000 embert fognak letelepíteni. Mindez azonban ama tervek alapján történik, amelyeket több, mint öt évvel ezelőtt elfogadtak és amelyeket később az össz-állami tervekbe beillesztettek. Szovjet-mérnökök ellenőrzése és közreműködése mellett fog ez a munka végbemenni, akik mellé külföldi cégek a német Siemens Bau Union és az amerikai Ing. Coopers-társulat közel 8 millió dollár tiszteletdíjért műszaki szakértőket küldöttek.

Az öt éves tervgazdaság főműve már nagyjából be van fejezve és már csak az marad hátra, hogy a felszerelt gépek átadassanak a termelésnek. A Dnyepter alsó folyásán levő régi alkotások eltűnnek és helyükben egy 90 kilométer hosszúságú tó emelkedik. A 38 méter magasságra fölfokozott víztömegek máris lerohannak az óriási turbinákba és egész Délukrajnát a világ legolcsóbb elektromos energiájával látja el. Az elmúlt években 10—20—40 és hatvanezer munkás dolgozott a mérnökök egész vezérkarának felügyelete és szovjet és külföldi gyárak ellenőrzése mellett a teljesítmények rekordjával és heroikus munkaszeretettel a cél felé. Ha a Szovjetunió valamelyik munkaterületén lelkesedésről volt szó, akkor ez főleg a Dnyeprostroj esetében áll fenn.

A Dnyeprostroj a huszadik század második negyedének leghatalmasabb technikai emléke lesz, mihelyt üzembe helyezik és a világ leghatalmasabb turbináit megmozgatják. Még azok is, akik kritikai szemmel nézik az Oroszországban történő dolgokat, kell hogy elismerjék, hogy a Dnyeprostroj nagy és pozitív teljesítmény. Alexandrov professzor, a tervezet megalkotója, Winter mérnök a terv végrehajtója, az amerikai Cooper, a Siemens Építő társulat mérnökei, a műszaki tanácsadók, mind azok, akik közreműködtek a történelmi művön, megérdemlik nemcsak a rendszer háláját és köszönetét, amely lehetővé tette számukra a nagy munkát, hanem az egész világ elismerését, mert hiszen olyan munkát végeztek, amely mint emberi munka a haladás legszebb szimptomája.

Csodákat azért ebben a gigászi műben sem kell nézni. Vannak a Dnyeprostrojnak is hibái, amelyeket csak fokról-fokra lehet majd eltüntetni. A Dnyeprostroj ugyanis egyelőre csak vázlatban van még készen, az egyes részek összejátéka eddig még tökéletlen, a munka-hatás eddig csekély. Az elektromos energiának milliói kilovattjából eddig ennek a számnak csak 20 százaléka zuhan a transzformátorokba. Az alumíniumgyár és az acélművek még nincsenek annyira rendben, hogy az olcsó vizenergiát teljes árammal kihasználhassák. Az áram már jelen van, de kihasználása még nincs kellőképpen szabályozva. Nem is olyan olcsó, mint ami lenne eredetileg gondolták, az eredetileg előirányzott 76 milliós költségvetést jóval túlhaladták, úgy hogy a hatalmas mű alapjában egy harmaddal többre került. Emellett az iparváros

SCHULHOF EMILNÉ**ORIENT**

Szövődóművészeti Iskola

ORADEA, Str. Ep. Ciorogariu 14
Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelinek, külföldi fonalak
Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközöltetnek

számos fogyatékoságot mutat föl. A szükséges utak még mindig nem készültek el, főleg hidakban van hiány.

A vasuti összeköttetés a különböző ipari centrumokkal sincs még helyreállítva. A Dnyeperen való hajózásnak nincs meg a megfelelő tonnamennyisége, a szovjetkültkereskedelem nem rendelkezik a szükséges áru és kereskedelmi összeköttetés fölött, hogy ezt a víz-tömegeket megfelelően kihasználhassák.

Ezek azonban olyan hibák, amikkel Szovjetországban lépésről-lépésre lehet találkozni, hibák, amelyek a nagy művet teljes közgazdasági értékétől meg is foszthatják. A műszaki tökéletesség mellett szervezési hibák lépnek előtérbe. A mai gazdasági, politikai és szociális rend Oroszországban ért hozzá, hogy óriási munkák előállítására ösztökéljen, re nem ért hozzá, hogy bizonyos rendszert, bizonyos munkarendet és a köznapi munka szeretetét oltsa be az egyesekbe és a kollektívumban. Ugy látszik, hogy mindazok, akik ma teljes erőfeszítéssel és a legrövidebb életföltételekkel a Dnyeprosztrójt, a Magnitogorski mezőgazdasági gépgyárat, a középzásiai öntözőműveket, a Turksib vasutat építik, ugy vélekednek, hogy gyorsan kell dolgozni, nagy erőfeszítésekkel, mert azután könnyebb lesz majd a kényelmesebb életet bevárni. Ha majd a technikai gigász mögött épolyan nehéz élet mutatkozik, mint azelőtt, élet, azonfelül technikai munkával van telítve, a közeli javulásra való remény nélkül, akkor gyöngeség, hanyagság áll be, a teljesítmények visszaféledés, ami addig tart, amíg új injekció jön.

Ez kétségtelenül szervi hibája a rendnek, amit egyszerre nem lehet kiküszöbölni és ami összefügg a Szovjetközársaság általános atmoszférájával.

Nagy Palesztina-meeting Máramaroszigeten

F. hó 7-én, szombat este hatalmas zsidó tömegmegmozdulás színhelye volt a máramaroszigeti Vigadó-mozgó nagyterme. A szigeti cionista helyi csoport és az Aviva-Barisszia nagyszabású Palesztina-meetinget rendezett, amelynek keretében a palesztinai kirándulás szigeti résztvevői tartottak rendkívül érdekes beszámolókat tapasztalataikról. A meeting első szónoka Keszner László, a Barisszia ros sénéje volt, aki egyórás igen nivó előadásban ismertette a zsidó építőmunka nagyszerű eredményeit és az országépítés széles perspektíváit. Fried Oszkár Palesztina gazdasági helyzetéről tartott előadásában többek között kijelentette, hogy mint nemcionista indult el és mint lelkes cionista tért vissza a Zsidóországból. Weisz Izrael, a Hias elnöke vallási szempontból szemléltette Palesztinát. Ezután dr. Fried Ábrahám, a máramarosi Zs. N. Sz. elnöke emelkedett szólásra, aki másfélórás megrázó és lebilincselő beszédben érzékeltette Erec Jisraelt igaz zsidó népi életét, az ország nagy fejlődését és azt a maradandó életményt, amellyel a palesztinai utja eltöltötte. A hatalmas termet zsufolásig megtöltő közönség lelkes ünneplésben részesítette az előadókat, majd a Hatikva hangjaival nyert befejezést a valóban nagyszabású meeting. Ezt megelőzőleg dr. Fried Ábrahám és Keszner László a Barisszia által rendezett nyilvános gyűlésen is tartottak beszámolót, mellettük még Weisz László ros rison, Pollák Ernő és Danzig Hillel, az Uj Kelet munkatársa szerepeltek az ifjúsági előadáson.

Schelom Asch: Moszkva

magyar nyelven a mai Oroszországról teljes képes ad. Magyarul 360 oldal fehér papíron 168 lej Lepagenál Kolozsvár. Postán tuánvétellel franco.

Jorga egy tollvonással elintézte a festőművészeket is

Nívótlanok tartja a Salon Oficial képeit és ezért megvonta tőle a minisztérium támogatását

Bucuresti-Bukarest, május 13. Jorga kultuszminiszteri minőségében ma meglátogatta a Salon Oficial tárlatát és ingerült rosszalásának adott kifejezést a tárlaton kiállított nívótlan képek miatt. A tárlat igazgatója megkérdezte a kultuszminisztert, hogy a kiállított képek közül melyeket tartja nívótlanoknak, mire Jorga nem válaszolt, sarkon fordult és felindultan elhagyta a kiállítást termét.

A látogatásnak ma már meg is lettek a következményei. Jorga hivatalos át-

iratot küldött a tárlat vezetésének, amelyben a kultuszminisztérium bejelent, hogy a hivatalos tárlatok rendezéséről szóló rendelet hatályát veszti. A minisztérium nem fogja ezután vállalni az ilyen tárlatok megrendezését, csupán arra fog szorítkozni, hogy az érdekes képeket megvegye vagy azokat az egyes hatóságokkal megvettesse. Ugyanekkor megszünteti a minisztérium azokat a díjakat, amelyeket az ilyen tárlatokon eddig kiosztott.

Több mint százmillió lejre rugó tranzakciókat bonyolítottak le a tel-avivi mintavásáron

Háromszázezer ember vett részt a tel-avivi kiállításon. Véget ért a tel-avivi Levante-vásár

Tel-Aviv, május 13. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Hétfőn nyert hivatalosan befejezést a tel-avivi Levante-vásár. A mintavásár befejező aktuusa nagyszabású ünnepség keretén belül történt meg a kiállítás főépületében, a kormány főtitkarságnak, a külföldi államok konzuljainak és több ezer főnyi közönség részvételével. Az ünnepség főszónokai Meyer Dizengoff Tel-Aviv főpolgármestere és Young főkor-mányzóhelyettes voltak.

Dizengoff főpolgármester beszédében többek között közölte, hogy a kiállítást mintegy 300.000 egyén kereste fels a mintavásáron lebonyolított tranzakciók 175.000 fontra (több, mint százmillió lej) rúgnak.

Ezenkívül a Levante-vásár alkalmával Palesztina a legtávolabbi országokkal is kereskedelmi összeköttetésbe lépett, ami nagy jelentőséggel bír az ország gazdasági fellendülésére.

Young főkor-mányzóhelyettes többek között kifejtette, hogy a mintavásár nagyogó eredménnyel végződött és a Palesz-

tinaipar pavillonja rendkívül mély benyomást gyakorolt a külföldi látogatókra. Ő maga is rendkívül meg volt lepve a helyi produktumok nagyszerűségéről. A kormány nevében köszönetet mondott a mintavásáron résztvevő államok kormányainak a palesztinai gazdaság iránt tanúsított érdeklődésükért és azon reményének adott kifejezést, hogy ezek az államok, valamint a többiek is, az idei Levante-vásáron nyert tapasztalataik után, a legközelebbi mintavásáron még nagyobb mennyiséget fognak áruikból kiállítani.

Oktoberben lesz a mandátum bizottság ülészaka.

Genf, május 13. A Népszövetség mandátumbizottsága ezennel csak egy szessziót fog tartani évente (eddig júniusban és októberben ülészett) és így ebben az évben október 17-én kezd meg ülészakát. Ebben a szesszióban fogja tárgyalás alá venni az angol kormány 1931. évi palesztinai közigazgatásáról szóló jelentését, valamint a Jewish-Agency memorandumát is.

A magyar ucca és városnevek használata miatt Colfescu ügyész ismét éles támadást intézett a magyar kisebbségi sajtó ellen

Egy sajtópör tárgyalásán négy órán át beszélt Colfescu és kedden is folytatni fogja vádbeszédét

Cluj-Kolozsvár, május 13. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári törvényszék negyedik szekciójá pnteken tárgyalta a Friss Hírek sajtópörét, amelyet Colfescu ügyész öt sajtóközleményért indított meg a kolozsvári bulvárd lap ellen. A vádlottak padján három újságíró és a lapnak három alkalmi munkatársa ült. Botos János főszerkesztő, Szócs Elemér, Ványolós Miklós, Borbély István és Albrecht Dezső, mint a cikkek szerzői szerepeltek a vádlottak padján, míg Mátray János, mint felelős szerkesztő foglalt mellettük helyet. A tanácsban Furnea tanácselnök elnökölt, mellette Hortopan törvényszéki bír. A vádat Colfescu ügyész képviselte.

Nem engedik meg a bizonyítást

Elsőnek a vádlottak kihallgatását kezdte meg Furnea tanácselnök. A kihallgatások során a vádlottak azt hangsúlyozták, hogy cikkek nem államellenes tendenciájúak. A cikkek csak a magyarság belső ügyeivel foglalkoztak. A vádlottak közül Ványolós Miklós hírlapíró a valódiság bizonyítását kérte arra nézve, hogy Colfescu valóban hangoztatta azokat a kijelentése-

ket, amelyeket ő a Hexner-tárgyalásról írt beszámolójában közölt. A törvényszék Colfescu tiltakozása után a kértet elutasította és ezzel kezdetüket vették a perbeszédnek.

Colfescu ügyész emelkedett szólásra, aki utalt előbbi beszédeire, amelyekben már rámutatott a kisebbségi sajtónak irredenta és államellenes magatartására. A kisebbségi sajtót az a mentalitás uralja, mely még nem szakadt el a régi Magyarország ideológiájától és Erdélyre nem úgy tekint, mint Románia egyik országrészére, hanem olyan területre, mely ideiglenesen idegen uralom alatt áll és még visszakerül Magyarországhoz. A kisebbségi sajtónak ez a magatartása olykor egészen nüansszerű jelenségekben nyilvánul meg. All ez elsősorban a magyar sajtóra, ahol a sorok között egészen ösztönös utalások és célzások mutatják, hogy szerzőjének milyen aspirációi vannak. A magyar sajtónak ezt a pártállását nem azono sítja a zsidó sajtó, mely a környezethez alkalmazkodik, nincsenek irredenta velleitá-sai és megnyugszik az adott körülmények ben.

Magyar Színház

Szombaton fél háromkor:

F. Kesznerú cseresznye

Ifjúsági előadás, rendkívül olcsó helyárakkal

Szombaton éjjel háromnegyed 11-kor:

Nászéjszaka

Nagyon olcsó mozihelyárakkal

Magyar Színház

Vasárnap d. e. 11-kor:

Maricza grófnő

10 és 20 lejes matiné helyárakkal

Uránia mozgó

Altalános közkívánatra bemutatja

BEN HUR

világláger hangos változatban.

Főszerepekben:

RAMON NOVARRO

TIM MC. AVOY

BETTY BRONSON

Monopol Metrofilm.

A magyar helység és uccanevek használata

Az irredenta lapok következetesen használják hasábjaikon a városok és uccák magyar elnevezését. A Friss Hírek még a letlenségéből sem használja a kolozsvári uccák megnevezésénél a román hatóságok által adott neveket. Nem Regele Ferdinánd ut, hanem Ferenc József ut. Nem Regina Maria ut, hanem Deák Ferenc ucca. A helység és uccanevek használata rántsem kis jelentősége. Arra mutat ez, hogy a magyar sajtó az erdélyi magyarságot abban a légkörben tartja, mely nem veszi tudomásul az itt történt változásokat. Ennek a tendenciának a jelenségei sokkal messzebbmenők. Ezért van az, hogy a magyar nép Erdélyben nem akarja megtanulni a román nyelvet. Itt még az uccai árusok is magyarul beszélnek. Kolozsváron, ahol a lakosság fele legalább román, az uccai árus „friss fagyaltot” kiabál és a román ember nem is tudja, hogy mit akar. A régi Magyarországon száz évvel ezelőtt a román istentiszteleteket is megmagyarosították. A liturgiákat lefordították magyarra és a román nép magyarul hallgatta végig az istentiszteleteket. Holott még a magyar uralom alatt is kellett volna a fagyaltosnak „inghetatet” kiabálnia, hogy a lakosság nagytömege, a románosság, megértse. A magyar elnevezések következetes használata tehát sokkal nagyobb jelentőségű, semmint az az első pillanathban tűnik. Az egyik vádlott (Botos János) azzal érve, hogy Romániában nincs törvény, mely a sajtót a román elnevezések használatára kötelezné. Eppen ez a mentalitás mutatja a legjobban az irredenta beállítottságokat. A román állam polgárainak a törvény kell, hogy a sajtóba rájga a törvényes elnevezések használatát.

Ismét a Hexner ügy

Ezek után a cikkek részletezésére tér át Colfescu és újra kiterjed a Hexner-ügyre, melynek nyomán több cikk jelent meg a Friss Hírekben. A cikkek egyikét azt kifogásolta, hogy Hexner védelmére, aki a zsidóságot arra igyekezett megakadályozni, hogy magyarnak vallja magát, nem sietett az egész magyar ügyvédi kar és két zsidó ügyvéd véde a bíróság előtt.

Hexner — mondotta az ügyész —, aki magyarnak érzi magát és nyilván együtt jött be a magyarokkal Ázsiából (derülttség), olyan hőse tehát a magyaroknak, aki mellett az egész magyarságnak kell felvonulnia. Ugyanannak a Hexnernek, akit román államellenes propagandáért 6 havi börtönrre ítétek.

Déli kettőkor Furnea tanácselnök fel-függesztette a tárgyalást, amelyet kedden napot el, Colfescu ügyész akkor folytatja vádbeszédét, mely pénteken négy órán át tartott.

SPORT

Medicin labdajátékok, női és férfi gámsztika, atlétika, bicikli, box és vívó a vasárnapi és hétfői nemzetközi sportünnepeken. Igazi, százszázalékos sport lesz az, amit a KKASE 20 éves jubileumának megünneplésére programjára tűzött és amelyhez hasonló Kolozsváron még nem volt. A budapesti Testnevelési Főiskolának 50 hallgatója, köztük számos rekordor és bajnok fogják emlékeztetést tenni a kétnapos ünnepélyt. Dr. Szukováthy Imre igazgató, Kmettyó és Kerecsi tanárok vezetésével érkeznek a főiskolások, kiknek nevei a mai Magyarország sportéletének szaktekintélyei. A mérkőzések mindkét napon délután fél négy órakor kezdődnek. Romániai sportegyesületek közül eddig a beszercei, brassói, temesvári egyesületek jelentették be részvételüket.

A Budapesti Testnevelési Főiskola S. C. vasárnap délelben érkezik a KKASE jubileumi ünnepélyére.

Gorgulov far

Paul D
dik
ors
vat

A gyilkos más mene

Párizs, május 13. A nagy párizsi lapok összes államaiba elstadják dr. Paul Gorgulov elnök gyilkosságát. Az eddigi meggyőzőségeket nem egymásnak. Nem amire szeretnének felelősséget tenni, mert a merénylet vagy épeszű ez az e Paul Doumer életét?

Az orosz

A gyilkos 37 éves, csu, jömegejelenésű f az első napokban zenni, mert a merénylet megindult és arca aláfutásokkal.

Dagot szembéjai ges tekintet árad, előtti magatartása aki teljesen ura a miről van szó és a készül a merénylet zalmasságát teljes ja fo

A merényletet követő mehezen sikerült töle len mondatot kicsikar, kérdik tőle:

— Miért lőtt rá az Gorgulov kiter a v
— Az orosz nemze
nöke vagyok. A pár
tottam Prágában. M
a bolsevizmusnak.
Ezt válaszolja a g
amételgeti: az én ne
nemzeti hazám... E
miből él Párizsban?

— A feleségemnek takarított pénze...
— És ebből él két Gorgulov egy tesz, a kérdést:
— En vagyok az e támogatta a bolsevi deményezéséből le nem tudtak semmit. Nam hozzájuk.
Felmutat egy levelet Krutichko közli, ho mután a francia rep lépett. Egy orosz ujs ak kihallgatáson, ráf
— Miért tetted ezt? A gyilkos most va válaszol:

— Azért, hogy ko elő Franciaország zött. Azt akartam, szág háborút indíts

Személyileg semmit Doumer-től. De ő az képviselte, amely hit Vajjon azzal, hogy é nént ad a bolsevik ak össze az emigrál ményiségei? Tudom, kélni. A tettem azon áldozom életemet a Majd hozzátesszi:

„Szeretem Mussolin Franciaországban”
— Ne bánták a f ott semmit az egész tem Mussolinét, Szer nem szeretem Fra bolsevikit lett...

„Paul A Quidien ripo érdekes adatokat hoz loy előéletéről. Néhf három kötet jelent orosz nyelven a fra kíták életéből.”
— Egy verskötet. Szerz

Gorgulov fantasztikus és zagyva programja a „zöld diktátorról“

Paul Doumer gyilkosa „demokratikus diktaturát“ akart létesíteni Oroszországban, kizárva a zsidókat a hivatalos funkciókból

Második felesége normálisnak tartja, az első felesége viszont örültnek jelentette ki dr. Gorgulovot

A gyilkos zagyva programja szerint Európa számára nincs más menekvés, mint háborút indítani a szovjet ellen

Párizs, május 13. (Az Új Kelet tud.) A nagy párizsi lapok riporterei Európa összes államaiba elszéledve keresik, kutatják dr. Paul Gorgulov, a francia közvárosi elnök gyilkosának multját és előéletét. Az eddigi adatok ellentmondások egymásnak. Nem derül ki belőlük az, mire a francia hatóságok különösképpen szeretnének feleletet kapni: Örült-e, vagy épeszű ez az ember, aki kioltotta Paul Doumer életét?...

Az orosz fasiszta párt elnöke

A gyilkos 37 éves. Magastermetű, karcsú, jómöggyelű férfi. Arcvonásait az első napokban nem igen tudták kinyitni, mert a merénylet után a tömeg megérintette és arca ma is tele van vérrel.

Dagadt szemhéjai közül tiszta, világos tekintet árad. A vizsgálóbíró előtti magatartása egy olyan emberé, aki teljesen ura önmagának, tudja, miről van szó és aki hosszú idő óta készül a merényletre, amelynek borzalmaságát teljes egészében át tudja fogni.

A merényletet követő első órákban csak nehezen sikerült tőle néhány jelentéket mondani kicsikarni. Ismételt megkérdezték tőle:

— Miért lőtt rá az elnökre? Miért?
Gorgulov kitér a válaszadás elől:
— Az orosz nemzeti fasiszta párt elnöke vagyok. A pártot 1930-ban alapítottam Prágában. Mindig ellene voltam a bolsevizmusnak.
Ezt válaszolja a gyilkos. És állandóan ismételteti: az én nemzeti hazám, az én nemzeti hazám... Erre megkérdezték tőle, hogy él Párizsban?

— A feleségemnek van egy kis megmaradt pénze...
— És ebből él két év óta Párizsban?
Gorgulov úgy tesz, mintha nem értené a kérdést:
— Én vagyok az elnök, Franciaország elnöke a bolsevizmus... Saját kezemmel vezetem a kormányt. A barátaim nem tudtak semmit. Nem is volt bizalom hozzám.

Felmutat egy levelet, amelyben titkára Krutcho közli, hogy el fogja árulni, miután a francia rendőrség szolgálatába lépett. Egy orosz újságíró, aki jelen van a kihallgatáson, ráfordul:
— Miért tettéd ezt, te aljas?
A gyilkos most valamivel precízebben válaszol:

— Azért, hogy konfliktust idézzek elő Franciaország és a szovjet között. Azt akartam, hogy Franciaország háborút indítson a szovjet ellen.

Személyileg semmit sem akartam Paul Doumer-től. De ő azt a Franciaországot képviselte, amely hitelezője a szovjetnek. Vajon azzal, hogy a francia kormány nem ad a bolsevikoknak, nem-e omlatok össze az emigrált oroszok összes reményeiket? Tudom, hogy halálra fognak ítélni. A tettem azonban megmarad. Feladom életemet a nemzeti hazáért. Majd hozzátesszi:

„Szeretem Hitlert, szeretem Mussolinit, de nem szeretem Franciaországot

— Ne bántás a feleségemet. Nem tudott semmit az egész dologról. Én szeretem Mussolinit, szeretem Hitlert, de már nem szeretem Franciaországot, amióta bolsevik lett...

„Paul Delir“ költői művei

A Quotidien riportereinek nyomozása sok érdekes adatokat hozott felszínre Gorgulov előéletéről. Néhány hónappal ezelőtt három kötet jelent meg egymásután orosz nyelven a francia fővárosban „A gyilkos életéből“. „A távoli ország“ és „A menekvés“. Szerzőjük Paul Delir-nek

vezette magát. A könyvek zavaros, értelmetlen zagyvaságokat tartalmaztak, még csak kritikára sem méltatták őket. Egy este a párizsi orosz költők tanyáján megjelent egy fekete-hajú fiatal ember, aki összefüggéstelen beszédet tartott. Akkor derült ki Paul Delir-ről, hogy dr. Gorgulov-val azonos. 1931 decemberében Gorgulov egy sajnálatos nyomdában kiadta az általa életrehozott „orosz nemzeti parasztpárt“ program-manifestumát.

A borítékapon a párt emblémája: fasciót jelképező vesszők, amelyekből egy bárd és két kasza nyúlik ki.

Alatta a felhívás: „A haza üdve a legfőbb ideál. A mi örök a föld. A mi akaratunk a törvény“. A programot hárman írták alá: Gorgulov, Krinkin és Valentin Jakovlev. A broszura nem jelent meg, mert a két másik aláíró nem volt hajlandó a terjesztéshez hozzájárulni. A 700

frankos nyomdaköltséget Gorgulov fizette ki.

A háború az egyetlen menekvés az emigrációnak

Ez a program összefüggéstelen és zavaros dolgokon kívül néhány érdekesebb pontot is tartalmaz. Például: „Vigyázzatok, csak a háború menthet meg benneteket. Ha nem lesz háború a bolsevikiek megsemmisítik Európát és lemészárolják az összes orosz emigránsokat. A háború az egyetlen menekvés számunkra. A háború a szovjetek hatalmának vége. A béke Európa végét jelenti. Eljén a háború!“

Majd valamivel lejjebb: „Ha háború tör ki, Lengyelországgal, Romániával, vagy Japánnal, álljatok be az ellenséges csapatokba.“ A program belpolitikai részében Gorgulov kijelenti, hogy pártja nemzeti, militarista, diktaturahívó és szlavofil.

Egy demokrata diktátor nélkül Oroszország nem állhat fenn.

Az újabb angol bankrátacsökkenést a pénzügyi piacon mutatkozó nagy kínálat vonta maga után

London, május 13. Az angol bankrátacsökkenést a pénzügyi piacon mutatkozó nagy kínálat magyarázza, ami annak tulajdonítható, hogy még mindig óriási külföldi tőkék igyekeznek Ang-

liában elhelyezést találni, ami azonban igen nehezen megy. A kamatlábleszállítás további oka a napok óta igen alacsony magánkamatláb. A lapok annak a meggyőződésüknek adnak kifejezést,

hogy az angol rátaméréséklés folytán a kontinentális jegybankok is kénytelenek lesznek a kamatláb kérdésének új szabályozásával foglalkozni.

A pénzügyminiszter aggódik, mert a parasztok nem kapnak a konverzió után

Bukarestbe rendelték a prefektusokat a konverzió és a községi választások ügyében

Bucuresti-Bukarest, május 13. A pénzügyminiszter Bukarestbe rendelte az ország összes vármegyei prefektusait, hogy velük a konverzióval kapcsolatos intézkedések foganatosítását megbeszélje. Az ország különböző részeiről érkezett jelentések redkivül kellemetlenül lepték meg a pénzügyminisztert, mert ezekből kiderült, hogy a konverzió korántsem halad úgy, mint ahogy

azt a kormány elképzelte. A parasztok nagy része nem tesz eleget a szükséges formalitásoknak és így az a veszély fenyeget, hogy a törvény által előírt terminust elmulasztván, el fogják veszíteni a konverzió előnyeit.

A prefektusok bukaresti értekezletét a belügyminiszter is fel fogja használni arra, hogy velük a községi választá-

sok ügyében tanácskozzék. Kormánykörök azt szeretnék, hogy a községi választásokat csak összel tartásuk meg addig rendelet-törvénnyel hosszabbítsák meg az interim-bizottság működését. Vannak azonban a kormányon belül olyan hangok is, amelyek ragaszkodnak a községi választások júniusi megtartásához.

A hopewelli villa közelében lévő erdőben holtan találták meg Lindbergh elrabolt fiát

Az autós banditák beszakították a kisfiu koponyáját. Hivatalosan is megerősítik a Lindbergh-fiu holttestének megtalálását. A rendőrség erélyes nyomozásra szánta el magát a gyilkosok kézrekerítésére

London, május 13. Newyorki jelentések szerint a newyerseyi Hopewell mellett, a Lindbergh-villa közelében egy oszlánsnak indult kisgyermek holttestét találták. Ruhadarabjaiból megállapítást nyert, hogy a földi maradványok az eltűnt Lindbergh-fiué. A koponyán lyuk látható, amely tompa eszköztől származhatott, de az is keletkezhetett, hogy a gyermeket az autós banditák menetközben a kocsiából ki dobták.

Az amerikai rendőrség fogadkozik, hogy az igazi nyomozást csak most fogják megkezdeni s feltétlenül kézre akarják keríteni a gyermekrabló gyilkosokat. A gyilkosok utáni hajszája nagy apparátussal

tényleg meg is indult.

Egyidejűleg Newyorkból hivatalosan is jelentik, hogy a hopewelli villa közelében talált gyermekholttest valóban azonos az elrabolt Lindbergh-babával. A holttestre az erdőből fát fuvarozó munkások lettek figyelmesek. A boncolás a gyermekkoponyán egy pénzdarab nagyságú lyukat és még egy félhüvelykes koponyatörést talált. Lehetséges, hogy a gyermekrablók, amikor be kellett látniuk, hogy nagy kockázat nélkül nem vehetik át a váltságdíjat, valami súlyos tárggyal, esetleg kalapáccsal beszakították a gyermek fejét s aztán az erdőben faleveleket és földet szórta a holttestre. Fennáll

azonban a lehetősége annak is, hogy a gyermeket robogó autóból dobták ki s akkor kapta koponyáján a halált okozó sérüléseket.

A gyermekholttest azonosságát az elrabolt Lindbergh-gyerekek Moore trentoni kormányzó is hivatalosan megerősítette. A közönség eleinte kételkedett a hír valódiságában, de most már erélyesen követeli, hogy a bűnösöket végre nyomozzák ki és részesítsék elrettentő büntetésben.

A rendőrség ma kihallgatja Curtiss hajógyárost, akinek vallania kell arról, kiket tárgyalt a gyermek visszaszáradól.

Jön a feketevaluta?

pénzügyi körökben súlyos hibának tartják a valutaimportot beillító rendelkezést. Emelkedett a valuták árfolyama

Nem korlátozzák a devizaforgalmat

Bucuresti-Bukarest, május 13. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány valutarendelése továbbra is az általános érdeklődés középpontjában áll. Altalában zavart és félreértéseket idézett elő ez a rendelet, amelynek következményei azonnal mutatkoznak a valutapiacra. A valuták ára emelkedett, megindult a spekuláció is és a feketezesz után minden jel szerint el kell következnie a becsempészett feketevaluta idő szakának.

Csak a csempészet malmára hajtja a vizet az új valuta-rendelet

Az „Adeverul“ megállapítja, hogy pénzügyi körökben súlyos hibának tartják a valutaimport beállítását. Ez a tilalom ugyanis nem fogja az embereket megakadályozni abban, hogy lejeiket idegen pénznemekre váltassák át. A különbség csupán az lesz, hogy effektív valutát a jövőben csempész uton fognak az országba behozni. A valuták árfolyamának emelkedése folytán olyan árkülönbözet fog a valuták külföldi és belföldi ára között előállni, amely érdemessé fogja tenni a csempészes rizikót.

Még több lej fog kiszivárogni az országból

A tilalom egyébként ugyanannyit árhat, mint amennyit használ, ha ugyan egyáltalán származhatik belőle valamelyes haszon — írja az „Adeverul“. — Sokan lesznek ugyanis, akik valuta helyett devizát, azaz csekket fognak vásárolni, amelyeket azután külföldi bankoknál helyeznek letétbe. Más szóval a kormány intézkedése tökélyt fog maga után vonni egy olyan időben, amikor igazán érdekében állt volna, hogy semmivel se mozdítsa elő a tökélyvándorlást és a román pénznem iránti bizalom megrendülését.

Ha nem ismernők a kormánynak azt a szokását, hogy mereven kitaranak hibáik mellett, úgy azt kellene hinnünk, hogy a tilalom első napi alkalmazásának tanulságai elegendők voltak a rendelet visszavonásához.

Miért tiltották be a valuta-behozatalt?

A kormány egyébként maga is szükségesnek látta azt, hogy felvilágosítsa a közvéleményt, amely értelmetlenül állt szemben ezzel a rendelkezéssel. A pénzügyminisztérium ma délelőtt közölte azt a referátumot, amely a valuták behozatalt tiltó rendelkezés indoklásul szolgál, amelynek alapján az uralkodó hozzájárulását adta az importtilalomhoz. A referátum szerint a kompenzációs pénztár működését az utóbbi időben következetesen kijátszották. A kompenzációs pénztárt a kormány azon a címen létesítette, hogy csakis devizafizetés ellenében vigyenek ki árut Romániából azokba az országokba, amelyekben devizakorláto-

zó intézkedések vannak életben és ahol zárolják a romániai hitelezők követeléseit. Ez lett volna az egyetlen mód arra, hogy a kölcsön követelések kompenzálása révén a romániai szállítók hozzájuthassanak követeléseikhez.

Ezt a rendelkezést azonban, amely a kompenzációs pénztár felállításáról szóló törvény 7-ik szakaszában foglalkozik, bizonyos érdekeltek oly módon játszották ki, hogy effektív valutát hoztak az országba és ennek segítségével vásárolták be az árut, amely így mégis a kompenzációs pénztár megkerülésével jutott ki az országból. A váltábehozatal megtiltásával a kormány gátat kíván vetni annak, hogy a kompenzációs törvényt továbbra is kijátszák.

Nem korlátozzák a devizaforgalmat

Bucuresti-Bukarest, május 13. A külföldi pénznemek behozatali tilalmával kapcsolatban tegnap elterjedt az a hír, hogy a kormány devizakorlátozó intézkedéseket is életbeléptet. Illetékes helyen egy a Banca Nationala, mint a pénzügyminisztérium részéről ezt a hírt a meghatározottabban megcáfolják és hangsúlyozzák, hogy semmiféle devizaellenőrző,

vagy korlátozó intézkedés nem fog történni.

A külföldi valuta behozatali tilalma megfelelően érezhető volt a valutapiacra. Nagyobb tranzakciók nem voltak ugyan, de az árak azonnal emelkedni kezdtek. Az aranyfont 830-ról 850-re, Napoleon-arany 686-ról 780-ra, a francia frank 664-ről 690-re emelkedett. Az effektív valuták ára estefelé lemorzsolódott ugyan, de magasabb árfolyamon záródott, mint előző nap.

Egyes helyeken úgy tüntették fel a pénzügyminiszternek tegnapi rendeletét, mintha az a nemzetközi postai egyezménynek a levéltitok sérthetlenségére vonatkozó pontjait sértené. Illetékes helyen megállapítják, hogy a londoni nemzetközi postaegyezmény egyik klauzulája szerint valutaszempontból meg van engedve a postai küldeményeknek a tegnapi rendeletben előírt kezelése.

A pénzügyminiszter és a Banca Nationala, valamint az ipar és kereskedelmi miniszter között tegnap megbeszélések folytak, hogy a vámhivatalok megfelelő utasításokat kapjanak a valutabeviteli tilalommal kapcsolatban, hogy a külföldi utasok vegzatúráját elkerüljék.

Porraégett a medgyesi Citron és Tarsa börgyár

Tizenötmillió lej kára van a börgyárnak. Órák alatt hamvasztotta el a tüzvész a gyár nagykiterjedésű épületömbjét

Medias-Medgyes, május 13. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap hatalmas tüzvész pusztított Medgyesben, mely pár órára a városka egész lakosságát alarmizotta. A várost pillanatok alatt járta be a hír, hogy az erdélyszerte előnyösen ismert Citron és Tarsa börgyárban tűz ütött ki. A tüzveszedelem hírére a medgyesi önkéntes tűzoltóság azonnal a helyszínre vonult és hozzákezdett a mentőmunkálatokhoz. A kislétszámú tűzoltóság azonban nem bizonyult elég erősnek a tüzvész megfékezésére.

Percek alatt a gyár impozáns épülete lángokban állott és a tűz a melléképületekre is átterjedt.

A tűz oltási munkálataiban résztvevő városrészes egész lakossága is, de minden erőfeszítés hiábavalónak bizonyult.

A tűz pár óra alatt az egész épületömböt és a gyár tekintélyes áru-raktárát, nyersbőryanagát is elhamvasztotta.

Az égő bőr szaga az egész várost meg-

Stramer S. Jiddis szintársulata

Szalmáron

május 14., 15. és 16-án.

Ich will a Kind

Háromfelvonásos énekes vígjáték.
Irta: I. Blum.

Moische wü kriechst du?

Háromfelvonásos operett.
Irta: Ch. Rumsinsky.

Die Nachköniğin

zenés vígjáték 3 felvonásban.
A legújabb jiddis slágerek, kuplék, duettek.

Szigoru rendelet a vám-inspektoroknak

Bucuresti-Bukarest, május 13. A pénzügyminiszter magához kérte az összes vámügyi inspektorokat, ismertette velük az áru- és valutabehozatalról szóló újabb rendelkezéseket és a legszigorubb kontrolra szólította fel őket. Kifejtette a pénzügyminiszter, hogy a vámbevételek az utóbbi időben katasztrofálisan estek, ami károsan befolyásolja az ország költségvetését.

Minus 5 fok Cămpulungban!

Május közepén téli időjárás szakadt az országra. A meteorológiai Intézet ismét felmelegedést jósol

Cluj-Kolozsvár, május 13. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A meteorológiai intézet jóslásai a mai napig bezárólag értékteleneknek bizonyultak. A hűvös időjárás továbbra is tart, sőt pénteken valósággal téli méreteket öltött magára. A higany állandóan a fagyponthoz közel mozgott és Kolozsvár uccáin télikabátok is láthatók voltak május 13-án.

Hasonló jelentések érkeztek be az ország többi részeiből is. Brassóban és a város környékén tegnap és tegnapelőtt állandóan havazott. A környékbeli hegyeket vastag hóréteg borítja. A hőmérséklet állandóan süllyedésben van. A város lakossága visszatért a télkabáthoz.

Cămpulungban minus 5 fokot mutatott tegnap a hőmérő. Ez volt a legnagyobb hőmérsékletcsökkenés, amelyet az országban feljegyeztek. A városkában fagyott és havazott.

Braila jelentés szerint a megye fölért borzalmas szélvihar vonult el, amely fákat tépett ki és házak fedeleit sodorta magával. A braillai kikötőben a hullámok magukkal ragadták a horogonyt vetett hajókat és eltépték a víz alatti kábelvezetéseket, amelyen keresztül Braila és Dobruzsza közötti telefon

és táviró-forgalmat bonyolították le. Berlin, május 13. Németország maga sabbban fekvő részein tegnap havazni kezdett. A hegyeket vastag hóréteg bo-

ritja. Havazott egyes vidékeken is, ahol a hőmérséklet állandóan a fagyponthoz közel mozog.

Gyűjtést indítunk a nagyilondai árvizkárosultak számára!

Cluj-Kolozsvár, május 13. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A nagyilondai borzalmas árvizveszedelméről tájékoztattuk már lapunk hasábjain a közönséget. A falut átszelő hegyipatakok egy felhőszakadástól annyira megduzzadtak, hogy percek alatt az egész falut, főleg a falu zsidólakta részeit elöntötte. A borzalmas katasztrófa házakat kapott fel és pillanatok alatt a zsidó családok háza, berendezéseikkel együtt usztak a borzalmas vízaradtatban. A katasztrófa következtében zsidó családok maradtak kenyér nélkül, egész sereg ember éhez és a mai viszonyok között nem is számíthatnak arra, hogy bárhol is támogatásban részesüljenek. Leírhatatlan a nagyilondai zsidóság nyomorúsága, nem lehet elképzelni sem azt a pusztítást, amit ez az árvíz végzett a zsidó családok vagyonában.

Nagyilondán éheznek a zsidók! A mai nyomorúságban az elfásult ember

nem is figyel fel erre a szóra: éhség. De a zsidó testvériség ősi érzésének fel kell támadnia most is, amikor a gazdasági válság elsősorban a zsidóságot sújtja. Az erdélyi zsidóságnak fel kell figyelnie a nagyilondai zsidók kétségbe ejtő helyzetére. Az Uj Kelet hasábjain gyűjtést indítunk a nagyilondai árvizkárosultak javára. Mindenki, aki gondol az éhhálal előtt álló testvéreire, küldje be adományát az Uj Kelet kiadóhivatalához, mely továbbítani fogja a szükségben szenvedőkhez a jótékony adományokat.

Semmilőszéki bíróné neveztek ki Victor Pop kolozsvári táblai elnököt

Bucuresti-Bukarest, május 13. A Consiliul superior de magistrati Aristid Alexandrescu, nyugalmazott semmilőszéki bíró helyébe, Victor Pop kolozsvári táblai elnököt nevezte ki.

Buziás gyógyfürdő

(ROMÁN NEUHEIM)

páratlan szénsavas radioaktív sós-vasas forrásvizekkel.

Biztos gyógyhatás szervi, elhízásos, érelmeszesedés, szív és vérkeringési zavaroknál, vesebaj, vérszegénység, izom-csusz-olyaggyulladás és kimerüléssel járó idegesség esetén.

Női betegség, a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgező anyagok, nyoman fellépett idegbajok (Tabes, etc.) eseteiben a legjobb eredménnyel gyógyít.

Természetes szénsavas sós-vasas fürdők, ivókurák, szakszerű orvosi kezelés kitűnő kezelés, kitűnő konyha, elsőrendű szállodák, diétás penziók, mérsékelt árakkal.

Uj modern uszoda napfényes tranddal. Fürdőidény május 15-től október 1-ig. Prospektust, felvilágosítást szívesen küld: Musehong Buziási Gyógyfürdő Rt. Fürdőigazgatóság Buziás (Bánát).

seteli
zített
EME
Crème eucerit-
olja és erősíti a
t. Így tehát éppen
ge van a bőrnék,
rugalmasságát,
talos üdéséget.
E. Pop
Május 14-én
EJELET
Paul Ehrlich-
hó 12-én tar-
Dr. Goldberger
egyeletes szar-
egrendítő csa-
rosi karát, a ki-
lmrének tragi-
Az egyesület
ak kifejezést
gyott család-
térzett részvé-
rozata dr. Ja-
ése alatt a kö-
Pál ideg orvos
ben ismertette
képének felis-
ára, lefolyásá-
k ismereteket.
k a szifilisszel
évszázadban
taok alapján
ó parazitának,
ló direkt kimu-
ótt Noguhi ja-
né tette ezt a
igazolt tény.
mint az elha-
k egy, az agy-
nős formája.
tudjuk, hogy
ak ezen beteg-
kezeltek ren-
analízis az utol-
an és egy két
állal végződő
regg bécsi ideg
ezéseivel ezen
Hosszas kísér-
Wagner be-
likusan fellépő
legjobbban vál-
sterséges fertő-
almasak arra,
t meggyógyít-
betöltésére is-
gyék. Dr. Gol-
apasztalatai, e
az eredménye-
valamint az
eljárások (gy-
ztó sejtekkel)
izott célhoz ve-
nyítás mellett
körültekintéssel
nyos és gyakor-
kittinően megvá-
nagy érdeklő-
az értékes hoz-
egészítette ki:
dr. Csák, dr.
dr. Jakobi. 2.
hlékezés prof.
ról" című elő-
esetelte az
grendítő hírt,
rel támadt jól-
kiváló fülgyő-
onozó május
Z Erdélyi Zsidó
ottsága f. hó
vta országos
mal a konferen-
ódosítását fog-
nisztérium ki-
Az 1932 január
álmódosítás-
egyesület felter-
oz, mely most
ívánt. A konfe-
minisztrativ és
tárgyalni. A
elyicsoportokat
tesített idejé-
22-én, vasárnap
m-Club helyisé-
6. sz.)
e. F. hó 15-én,
a városháza
közgyűlésüket
gyesülete. A ve-
összes hadiöz-
igazolványokat
sra kerül a há-

Románia a válaszuton

II.

Infláció, restabilizáció, status quo?

A gazdasági válságnak az államháztartásra gyakorolt befolyásával előző cikkemben foglalkoztam. Ezuttal az éremnek a másik oldalát vesszük vizsgálat alá, azt a részt, amely az ország közgazdaságát közvetlenül érinti. A válság első sorban a mezőgazdaságot érintette; minthogy az ország lakosságának több mint 80 százaléka a földművelésből él és a fennmaradó 20 százalék materiális sorsa elsősorban a parasztsztyál jólététől függ, az első kérdés a parasztság talpraállítása.

A mezőgazdák adósságainak a konvertálása — ha teoretikusan meg is oldja a kérdést — praktikusán legfeljebb a mulat intézi el, de a jövővel egyáltalában nem törődik: elfelejti, hogy a gazdának állandóan hitelre van szüksége és ezt a hitelt ezután, ha a konverziót igénybe veszi és ezzel tartozását a törvény szerint 50 százalékra szállítja le, elvesztette. Vetőmagra, gazdasági eszközökre — gépekről nem is szólva — pénze nem volt a multban sem, ma sincs. Honnan veszi majd a vetőmagot a gazda? Vagy lemond a konverzió nyújtotta előnyökről és akkor a bank, vagy a magánhitelző tovább is rendelkezésére áll, vagy pedig lemond a hitelről. A konverziókat ezt az árnyoldalt belátják azok a politikusok is, akik már régen azt hirdetik, hogy a parasztot nem az adósságok redukciója fogja szánálni, hanem csakis a gabonaárak emelése. Minthogy pedig a gabonaár nem Romániától függ, hanem a nemzetközi piactól, nem marad más hátra, mint az árak a belföldön numerikusan való emelése, azaz a lej vásárló erejének a csökkentése. Ha a paraszt több lejt kap, úgy adósságainak a törlesztését könnyebben eszközölheti, vásárolhat, van forgalom úgy a kereskedőnél, mint a banknál. Ne állítsuk magunkat: ha a pénz értéke csökken, viszton mennyisége nő, ez nem jelent gazdagságot, nem jelent több értéket, de jelent a forgalomnak a megkínnyitását, az élénkülést. Ezt az elvet vallja dr. Lupu, Goga, Bratianu György és Junian. Ők a lej belföldi vásárló képességének a csökkentését kérik.

A lej belföldi vásárló erejének a csökkentése kétféle módon lehetséges: vagy az infláció útján, vagy a „restabilizáció”-val, azaz a lej árfolyamának a leszállításával. Az infláció, az aranystandard feladása és a korlátlan jegykibocsátás veszedelemes eszköz, mert annak határait nem lehet előre megállapítani és könnyen a lej teljes elértéktelenedését idézi elő. A restabilizáció már könnyebb, mert ekkor az állam ugyanugy, ahogy a lej paritását 3.03-ban állapította meg, megállapíthatja 2.50-ben is, egyszerű dekretálás útján. Ezáltal a külföldön esik a lej értéke, az exportőr több lejt kap a cikkeikért, a Nemzeti Bank pedig a meglévő fedezet mellett több bankjegyet bocsáthat ki, mert ugyan azon fedezet több alacsonyabb értékű lej 1/3-os fedezetére elegendő, mint ma. Így az inflációnak határt szabnának, az arany standardot megtartanók és mégis több lejtünk lenne és a gazda is több lejt kapna termékeiért.

Mind a két teoriával szemben állanak azok — és ez ma a hivatalos álláspont, — hogy a lej stabilitását nem szabad megengedni, sem inflációt, sem restabilizációt nem szabad megkísérlni, hanem meg kell tartani a mai állapotot, amelynek fenntartásában a világ jegybankjai, de első sorban a Banque de France segítségünkre van. Ugyanezt az elvet vallják a nagy politikai pártok: a nemzeti parasztpárt, a liberálisok és a néppárt is. Mindannyian a „status quo” mellett vannak, úgy, hogy semmi kilátás sincs arra, hogy e téren változás történjék.

A lejnek a fedezete elég kedvező. A Nemzeti Bank aranykészlete állandóan, ha kis mértékben is, de emelkedik, viszont az is igaz, hogy a devizakészlet csökken.

Minthogy azon a kereskedelmi mérleg aktív és a behozatal állandó csökkenése folytán állandóan nagyobb és nagyobb aktív szaldót mutat ki, erről az oldalról semmi veszély sem fenyegethet. Ugyancsak nem kell félnünk attól sem, hogy a külföld visszavonja a rövid lejáratú hiteleket és ezzel veszélyezteti a lejt. Nem kell félnünk, mert nincs rövid lejáratú hitelünk: mintegy 15 millió dollárra tehető az az összeg, amellyel e címen tar-

tozunk, míg e tartozás nagyobb részét már az előző években visszafizettük, így 1931-ben egymagában az 5 bukaresti nagybank: Hitelbank, Romaneasca, Mar-morosch, Chrissoveloni és Moldova 2 milliárdot fizettek vissza, a Román Kereskedelmi Bankot és a Román-Olasz Kereskedelmi Bankot nem számítva. Eppen ezért nem is kell attól tartanunk, hogy devizakorlátozások lépnek életbe. Nincs szükség rájuk, annál is kevésbé, mert a kivitel most indul meg, 150.000 vagon tengeri vár eladásra és a Nemzeti Bank gyakorlatból tudja, hogy május-szeptember a devizabezárás ideje.

Egyszóval nincs szó sem inflációról, sem restabilizációról, sem devizakorlátozástól. Marad minden a régieben ezen a téren.
Dr. Kovács Jenő.

SZÍNHÁZ-FILM

Zsembery Elvira növendékkoncertje.
A nagykulturájú zongorapedagógus és zongoraművész: B. Zsembery Elvira növendékei csütörtökön este tartották meg ezidei évzáró koncertjüket fényes és meglepő eredménnyel. Zsembery Elvira már tizenkét éve végzi Kolozsváron pompás eredményű zongorapedagógiai munkáját, amely idő alatt számos kitűnő és jelentős zongoristát képezett ki és adott át az erdélyi zenekulturának. Csütörtöki növendékkoncertjén is több meglepetéssel találkozunk. Növendékeinek játékát egytől-egyig az könnyed, egészséges, feszületenl biztos és erőteljes billentési technika jellemzi, amely magának a mesternőnek is egyik legértékesebb tulajdonsága. Egyik legnagyobb meglepetése volt a koncertnek a fiatal Rados Ibolya, aki csak II. előkészítő még és korát meghazudtoló érettséggel, intuícióval, poétikus elmélyültséggel és dinamikus páthosszal hozta ki a Mozart d. Fantázia benső, lelki tartalmát, kitűnő stilszerűséggel és kifejezőerővel. Rados Ibolyában komoly muzsikustehetséget fedeztünk fel, akinek ezen a pályán hivatottsága és jövője van. Faragó Erzsébetnél a brilliáns technikai könnyedség fölényes biztonsága, Csensom Böskénél a selymesen puha billentés árnyaló finomsága és előadásának lírai bensősége, Bedő Mária-nál a pompás muzikalitás, ritmikail erő és a rátermett muzsikustemperamentum heve, Bocsaneczy Elzsbetnél az értelmezés intellektualitása és a lélek érzelmes-

sége, Vogel Idánál az érett technikai bravúr s a szenvedélyesség ereje, Mandel Kláránál a kirobbanó lendület, Stritzky Kláránál az úde frissesség és szabatos felfogás, Hollaky Sárinnál a gondos precizitás, Farkas Margitnál a fiatalos hév melegsége, Solymossy Violánál a stilszerűség, humorérzék és színes árnyaló erő, Schönfeld Hedinél a dinamikus kifejezőkészség, Ferencz Zsuzsánál pedig a férfiasan kemény billentési technika vonta magára a hajlgatoság figyelmét. Általában minden tanítvány játéka magánviselte a kitűnő mesternő lelkiismeretes alaposságát, gazdag tudását, játési technikai könnyedségét s a művek lelkének, stilszerű felismerését és érzet-tetését. Zsembery Elvirát a koncert végén melegen ünnepelte a szépszámú és lelkes közönség, tanítványai pedig hatalmas virágkosarakkal fejezték ki hálájukat mesterüknek.
(k. n. 1.)

Májusban mégis a közönség elé kerül a „Vissza a háboruba?” Hosszas viták után értesülésünk szerint — május hónapban minden valószínűség szerint a közönség elé kerül Benamy Sándor „Vissza a háboruba” című darabja. A Kajüt szerzője új munkájának szereposztása körülbelül ez lesz: Forgács Sándor, Kaszab Anna és Fekete Mihály. Amint ismeretes, a darab valamelyik előadásán megjelenik a budapesti Magyar és Belvárosi Színházak egyik igazgatója, hír szerint maga Heltai Jenő.

A Magyar Színház heti műsora

Szombaton d. u. 2 1/2 órákor: **Feketeszaru** cseresznye. (Ifjúsági előadás, nagy-u olcsó helyárrakkal. Sorozat-sz. 216.)
Szombaton este 10 1/4 órákor: **Nászéjszaka**. Operett-repriz csak felnőttek részére mozhelyárrakkal: 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozat-sz. 217.
Vasárnap d. e. 11 órákor **Marica grófnő**. (Nagyon olcsó matinéhelyárrakkal, 5 személyes páholy 80, az összes földszinti helyek 20, erkélyülések 10 lej. Sorozat-sz. 218.)

Vasárnap este 9-ór: **Antónia**. (Fedák Sári vendégjátéka. Premierhelyárrakkal. Bérletszünetben. Sorozatszám: 219.)

Hétfőn este 9-ór: **Magnás Miska**. (Fedák Sári vendégjátékával. Premier-helyárrakkal. Bérletszünetben. Sorozatszám: 220.)

Szinkör-Mozgó műsora

Szombaton és vasárnap: 3, 5, 7 és este 9 órákor: Az amerikai Paramount szenzációs világfilmje: **Édes légyott** (Egy óra veled). A főszerepekben: Maurice Chevallière és Jeanette Macdonald. Helyárrak: 10, 20 és 30 lej.

A Clujj Román Opera műsora

Vasárnap, május 15 (délután): Az eladott menyasszony. (Clujja.)
Hétfő, május hó 16: A trubadur.
Szerda, május hó 18: Aida.
Péntek, május hó 20: Carnea. (Szabó Zoltán fellépésével.)
Vasárnap, május hó 22: A cigánybáró.

CORSO-MOZGÓ műsora

Szombaton 3, 5, 7, 9 órákor: Vasárnap 3, 5, 7, 9 órákor: Világsikert aratott nagy szenzációs premier: **Lilian Harvey**nek az eddigi legsikerültebb és pazar összeállítású filmje: **Két szív egy dobozban** Ezt a filmoperettet választották meg a filmek királyává. Ebben a filmben nyerte meg Lilian Harvey a filmszínészek m'lsét. Pazar rendezés, szerelem, ének, tánc és mindvégig vígság szórakoztatja a közönséget. Főszerepekben: Lilian Harvey, Wolf Albach-Retty, Rosa Valetti, Kurt Lilien, Otto Walburg és Halmay Tibor. Ezt a filmet nem kell összetéveszteni más hasonló című filmekkel! Műsor előtt legújabb heti hirodó.

RÁDIÓ MŰSOR

Szombat, május 14.

Bukarest, 17: Sibiceanu zkar. 19.40. Gr. 20.15: Pipoche zongoraművész Liszt román rapszodiáját játssza. — 20.40: Katonazene.

Budapest, 9.15: Katonazene. 12: Déli harangszó. 12.05: Cigányzene. 5: „F. gyasztó öfelsége”. Magyar Pál előadása. 5.15: A Berend szalózenekar hangv. — 6.15: „Valaki megszólított”. Irta és felolvassa Kertész József. 6.40: Táncczene. 8.15: Az operett fejlődése. 11: A Lantos-Déry szimfónikus jazz-zenekar hangv.

Bécs, 19.35: Husza Mária dal- és ária-estje. 20: Stuttgart.

Berlin: 22.15—0.30-ig: Táncczene. Heilsberg. 19: Orgonaverseny. Leipzig. 22.05: Táncczene. Milánó, 21: Tarka est. 23: Táncczene.

APRÓ HIRDETÉSEK

Orth כשר vendéglő Bázán — nyitva június 1-től. Elsőrendű konyha, pontos kiszolgálás biztosítva. A vendéglőnél szobák is kaphatók. Aron Sámuel Medias.

Marosujvár fürdőn 40 év óta fennálló jól bevezetett orth. kóser vendéglő felszereléssel bérbeadó. Értekezni Weisz Mór Str. Minerva (Shütz János u. 1., I. emelet).

Ügyvédi vagy más irodának, lakásnak is kiválóan alkalmas forgalmas, Főterbe torkoló utvonalon fekvő, két világos, parkettes és erkélyes szoba olcsó bérért kiadó. Értekezhetni: Dr. Hirsch, Str. Jorga (Jókai u.) 21.

2 méter magas, 4—5 méter hosszú üveg falat keresek megvételre. Rosenberg, Str. Filipescu (Szentlélek u.) 7.

Temesvár, Nagyszében, Marosvásárhely, Kolozsvár, Brassó, Szatmár városok területére a kis mechanikusokat állandóan látogató agilis szakmabeli képviselőket keresek 100 százalékos garancia mellett „Semperit” kerékpárgumi és gumikellékek intenzív terjesztésére: Hirschmann Károly Arad, Str. Gh. Lazar No. 17.

Kiadó 2 szoba I-ső emeleten, 1 szoba földszinten irodáknak. Fischer Üvegudvar, Regele Ferdinand 6.

Naponta frissen fejt kóser tehén- és bivalytej (házhoz szállítva is), valamint tejszin, tejföl, vaj és turó kapható Schwartzt Ignácinnál, Str. Filipescu (Szentlélek u.) 7. Ugyanott vegetárius koszt — kihordásra is — kapható. Csak megrendelésre.

Elárusítónók felvétetnek perfekt román nyelvtudással. Fischer Üvegudvar Cluj, Regele Ferdinand 6.

Gyakorlott kötőnök kézikötőgépen jelentkezzenek „Lady”, Dorobantilor 92.

Kiadó különbejáratu butorozott szoba komplett hálóval, napos, kertes udvarban, egy vagy két személynek. Cal. Reg. Ferdinand 107., földszint, utolsó ajtó.

Házilag készített kóser zsir olcsón kapható: Strohli, Str. Paris 45.

כשר mütejtöltő, készítve a rettegő főrabbi felügyelete alatt Alkalmas mindennemű sajt készítéséhez. Kapható Legmann Mór Reteag, jud. Someș.

FEDAK SARI vendégjátéka

Vasárnap este 9-ór:

Antonia

Hétfőn este 9-ór:

Magnás Miska

Kedden este 9-ór:

Okos mama

Szerdán este 9-ór:

Szibill

HIR

Májusi gó

Ha Heine feltámte revízió alá venné azok gódatott verssorokat, ibolyáiról és szerelem ségeiről énekel. Mert az ibolyák, nem is a k havi, hanem az embe szürke eső és az alut

Wilde egyik aforizá jelentést teszi, hogy nozza a művészetet. müt úgy helyesbítethet szét utánozza az emi kalmazkodott a lelki vár, felhős, szomorú lett. Forradalmi hang a tradícióval. Elkerg ról, a virágot a rétről a kertek aljáról.

Es a szerelemmel a ban van, mint a gaza talizmus és a demok lálli. A schilleri rom rint „egy szerelmi sz ban is megfér”. lett. Mert ma már a rándja is meghalt. rok még egy kis kú tudják előteremteni. remtik — akkor sen kunyhó fűtésére. Már pedig olyan amelyben a fűtés ele ség lett a szerelemh

Európa népeinek lett az is, hogy égha alkalmazkodnak nyo hogy a munkanélküli hétebb lenne a szem mára, ha nem kellett a, a hideg tavasz. lenséggel megküzd

Ez a kedvezőtlen a haladás, a fejlődés civilizáció anyja. Ho amerika népei örök sítésben nőttek vol sohasem fejlesztetté ra az ipart, a földmü és a művészetet. Ső must sem. Tápálko sunk, építkezéseink ha alakult volna oly ha a tél fagyja, az e dere ellen nem kell nünk. Ha — mint a ban, vagy Afrika ó napsütésben, munk ban élhetnének. Ha házkodásunk ereden telenségre volna „k

Civilizációnk tula járás zordsága elle ménye. Egykor teh minden előrehalad szonban átokká let Atkává milliókna ellen nem védekezé allanak a „tavaszi” a rövid nyarat a h től való újabb rett niök.

Az anyaföld — anyánk. Gonosz mo

Boldogok a pr „vad” népek, mely záció áldásaitól. B hová lehajtani a f kell ruhával borít mukra nincs mun Eddig is boldog tek. A forró nap egyformán szolgál ciójában.

Ha tudónak ró nének bennünket? nálánának? Bizony joggal cselekednél

— Stramerék Dé 18-án, szerdán és 1 népszerűbb jiddis s Désen fognak játsz Az előadások iránt nul nagy érdekföldé

HIREK

Májusi gondolatok

Ha Heine feltámadna, aghanem revízió alá venné azokat a költőien elragadtatót verssorokat, melyekben Május hólyagjáról és szerelemre hívogató szépségeiről énekelt. Mert a mai május nem hólyag, nem is a költészet szépsége, hanem az embertelen gondoké, a szürke eső és az alattomos fagyoké.

Wilde egyik aforizmájában azt a kijelentést teszi, hogy a természet utána utánozza az embereket. Ma ezt az aforizmust úgy helyesbítjük, hogy a természet utánozza az embereket. Alkalmazkodott a lelki állapotunkhoz: síró, felhős, szomorú és reménytelen lett. Forradalmi hangulatában szakított a tradícióival. Elkergette a napot az ég felől, a virágot a rétről, az orgona illatát a kertek aljáról.

És a szerelemmel is baj van. Válságban van, mint a gazdasági élet, a kapitalizmus és a demokrácia. Munkanélküliség. A schilleri romantika, mely szerelmeket, „egy szerelmi szivpár kis kunyhókat is megfűt”, — anakronisztikus lett. Mert ma már a kis kunyhók ábrándja is meghalt. A szerelmi szivpár még egy kis kunyhó lakbérét sem tudják előteremteni. És ha már előteremtik — akkor sem jut pénzük a kunyhó fűtésére.

Már pedig olyan májusban élünk, amelyben a fűtés elengedhetetlen szükség lett a szerelemhez.

Európa népeinek külön tragikumává vált az is, hogy éghajlati viszonyai nem alkalmazkodnak nyomorához. Bizonyos, hogy a munkanélküliség terhe elviselhetőbb lenne a szenvedő tömegek számára, ha nem kellene a zord európai tél, a hideg tavasz, az esős őszelegyetlenségével megküzdnie.

Ez a kedvezőtlen éghajlat valamikor a haladás, a fejlődés hajtóereje volt. A civilizáció anyja. Ha Európa és Észak-Amerika népei örök paradicsomi napvilágban nőttek volna fel, valószínűleg sohasem fejlesztették volna a mai művelés, az ipart, a földművelést, a tudományt és a művészetet. Sőt talán a kapitalizmust sem. Táplálkozásunk, ruházódásunk, építkezéseink mai rendszere aligha alakult volna olyanná mint amilyen, ha a tél fagyja, az eső hidegsége, az ősze ellen nem kellett volna védekezniük. Ha — mint a paradicsomi Hawaii-ban, vagy Afrika őserdőiben — örök napvilágban, munkátlan gondtalanságban élhetnének. Ha táplálkozásunk, ruházódásunk eredendően boldog igénytelenségre volna „kárhözátva”.

Civilizációnk tulajdonképpen az időjárás zordsága elleni küzdelem eredménye. Egykor tehát minden jóknak, minden előrehaladásnak záloga. Ma azonban atókká lett.

Átkává millióknak, akik a tél fagyja ellen nem védekezhetnek, hajléktalanul állanak a „tavaszi” eső hullásában és a rövid nyarat a hamar beköszöntő téltől való újabb rettegésben kell eltölteniük.

Az anyaföld — ma csak mostohaanyánk. Gonosz mostohánk.

Boldogok a primitív, ugynevezett „vad” népek, melyek mentesek a civilizáció áldásaitól. Boldogok, mert van hozzá lehajtani a fejüket, testüket nem kell ruhával borítaniuk és mert számukra nincs munkanélküliség problémája. Eddig is boldog dologtalanságban éltek. A forró nap sugar mindenkinék egyformán szolgáló, ragyogó demokráciájában.

Ha tudnának rólunk, mennyire lenézének bennünket! Vagy talán csak sajnálnának? Bizonyos, hogy mindegyiket joggal cselekednék. (s. l.)

Stramerék Désre érkeznek. Május 13-án, szerdán és 19-én, csütörtökön a legnépszerűbb jiddis színtársulat, Stramerék Désre fognak játszani a Select-mozgóban. Az előadások iránt már eddig is szokatlanul nagy érdeklődés mutatkozik.

Derült időjárás várható. Budapest-ről jelentik: A Meteorológiai Intézet időjárásprognóza szerint derült időjárás várható további mérsékelt felmelegedéssel. A hőmérséklet Budapesten ma délután 19 fok Celsius volt.

Orvosi hír. Dr. Goldenberg Pál ideg- orvos magas feszültségű villanysugaras gyógykezeléseit ismét megkezdte. Villanyszívgyógyterápia (villanyfürdő, Quarz, Sollux, stb.). Rendel. Cal. Reg. Ferdinand 46 alatt d. e. 10—12-ig és d. u. 3—5-ig.

Munkaalkalmakat teremtő belső kölcson tervével foglalkoznak Amerikában. Londonból jelentik: Amerikai hivatalos körök munkaalkalmakat teremtő belső kölcson tervével foglalkoznak. A terv megértő támogatásra számíthat nemcsak republikánus törvényhozóknál, hanem demokráciapárti körökben is.

Hárommillió svájci frank a népszövetségi palota céljaira. Genfből jelentik: A svájci szövetségi tanács 3 millió svájci frank hozzájárulást engedélyezett a népszövetségi palota céljaira.

Redefláció tervével foglalkozik az angol kormány. Londonból jelentik: A kormány a redefláció lehetőségét mérlegeli s az a szándéka, hogy a font árfolya márt olyan nivóra vigyék vissza, amely megfelel az angliai nagyipar 1928-beli árának. Az a meggyőződés alakult ki, hogy ez az egyedüli útja az ipari termelés válságán való segítségnek. Felmerült a nagyvárosi kereskedelem árának emelésének terve is.

Tovább tartanak a földcsuszamlások Franciaországban. Párizsból jelentik: A hosszas esőzés következtében Franciaország több vidékéről, különösen Savoyából nagyszabású földcsuszamlásokat jelentenek, melyek több helyen emberéleteket is áldoztatná váltak. Sok országút járhatatlanná vált a földcsuszamlások következtében és egyes vasúti vonalak napokig használhatatlanná váltak. Felsősavoyva Gernagny községében két nap óta egy 800 méter széles földlavina meglehetősen gyorsasággal csuszik előre és eddig minden védekező rendszabály lehetetlenné bizonyult ellene. St. Genis kerület Auresieux községében 2000 köbméteres földtömeg csúszott le a mélységbe és két járatatlanokká váltak. Berry mellett a Genf és Lyon közötti ut 300 m. hosszúságban el van temetve a hegyről lecsúszott földtömeg által. Az utakra zuhant földtömeg némely helyen a 8 méteres magasságot éri el.

Eljegyzés. Löwy Tubi Cluj és Wechsler Marcu Iasi jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

A vámtisztviselők elől a halálba. Brémából jelentik: Schau dohánynagykereskedő tegnap délután leugrott a kikötő rak-tárepületének harmadik emeletéről és borzalmasan összeroncsolt tagokkal maradt a közepén. A dohánykereskedő abban a pillanatban dobta le magát a 29 méteres magasságból, amikor a vámtisztviselők felülvizsgálás céljából megjelentek a raktárban.

Vasárnap délelőtt fél 11 órakor a „Corso” mozgóban

Dr. Fischer József képviselő,
Boskovits József,
dr. Glasner Izsák és
Weinberger Nándorné

Beszámolót tartanak Palesztináról

Belépés díjtalan! Minden zsidó ott legyen!

Piccard professzor új sztratoszférepülésre készül. Londonból jelentik: A Daily Express szerint Piccard professzor sztratoszférepülő Liegebe utazott, ahol átvette léggömbjének hónapokkal ezelőtt megrendelt új gondoláját. A professzor 3-4 hét múlva új sztratoszférepülésre készül.

A japánok saját vasutasaik vezetése alá akarják helyezni az északmandzsúriai vasutvonal egyrészét. Londonból jelentik: A mandzsúriai Charbin közelében japán csapatok heves harcok után szétszórta és visszavetettek egy kétezer főnyi kínai irreguláris bandát. Csang-Csunban elterjedt hírek szerint a japánoknak az a szándékuk, hogy az északmandzsúriai vasutvonal egyrészét saját vasutasaik vezetése alá helyezték.

Gyomor- és bélzavaroknál, étvágytalanságnál, szorulásnál, fölfúvódásnál, gyomorégésnél, felbőgögésnél, szédülésnél, homlokfájásnál, hányingernél 1-2 pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet alaposan kitisztítja az emésztőutakat. Közkeletű jelentésekben olvassuk, hogy a Ferenc József vizet még a fekvő betegek is nagyon szívesen isszák és általában dicsérik. A Ferenc József keserűvizet gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Repülőkatasztrófa Rio de Janiero repülőterén. Londonból jelentik: Rio de Janeiro repülőterén egy Paraguyba induló gép start után motorrobanás miatt lezuhant. Három utas életét veszítette, 4 megsebesült.

Csekély pénzért pár óra alatt ócskából ismét új ruha lesz, ha azokat Clujon Czink festi, tisztítja.

A ciklon rombdöntött egy kalkulált fogházat: 22 halott. Kalkuttából jelentik: Borzalmas erejű ciklon leírhatatlan pusztításokat okozott Bengália déli részében, különösen pedig Mymensingh városban. A nagy vihar következtében sok ház összeomlott, de számos középület is megsérült, meg a városi fogház a vihar következtében beomlott. A romok maguk alá temették a fogházban elhelyezett rabokat, akik közül 22-öt már csak holtan tudtak napvilágra hozni. További száz felegyenc súlyos sérüléseket szenvedett, hogy a kórházba kellett őket szállítani, míg kétszáz rab felhasználva a szerencsétlenség nyomán keletkezett fejetlenséget és zűrzavart, elmenekült. A fogház összeomlása borzalmas jelenetek között ment végbe. A fogház lakói fogaikkal akarták a külvilágtól elzáró rácsokat átharapni és kétségbeesetten kiáltottak segítségért.

Eljegyzés. Jakab Irénke Satu-Mare és Smilovics Herman Baia-Mare jegyek. Minden külön értesítés helyett.

Egy örült asszony kivégezte gyermekeit. Brüsszelből jelentik: Brüsszel melletti Zollik községben borzalmas családi dráma játszódott le. Mikor Vangehuete munkás éjjel körül lakásába hazatért, a konyhában felesége borotvával rátámadt és súlyosan megsebesítette kezén és fején. Vangehuete a rendőrségre menekült, de még mielőtt befejezte volna elbeszélését a történetéről, megjelent a rendőrségen a felesége is, kijelentve, hogy mivel férjét nem tudta megölni, három kisgyerekének vágta át a nyakát. A gyerekek közül egyik 7 éves, a másik 4, a harmadik kéthónapos volt. Az asszonyt, aki borzalmas tettét örültségi rohamában követte el, az örültek házába vitték.

NAPRÓL NAPRA

Faud egyiptomi király elhatározta, hogy Mohamed medinai sirját restauráltatja.

Az angliai nyugati vasúttársaság ezertul minden vasárnap gyermek-expressz-vonatokat indít kirándulni óhajító gyermekekkel. A díjszabás rendkívül alacsony. Terv szerint a gyermekek csak a vonaton fogják minden alkalommal megtudni, hogy az expressz a szigetország melyik vidékére viszi őket.

A bécsi Zelenofon társaság grammofon lemez helyett papírszalagokra veszi fel az emberi és más zenei hangot s a szallagok ép olyan alkalmasak a grammofon hibáitlan megszólaltatására, mint az eddig használt lemezek. Az új találmányt az osztrák rádió május közepén felhasználja programjában. Nagy érdeklődés nyilvánul meg a papírszalag-grammofon hangverseny iránt.

Az indiai középső tartományok dzsungeljeiben az elmúlt év folyamán mérges kígyók, ragadozó vadállatok és vaddisznók 1519 ember életét oltották ki.

Angol portréfestők szerint a mai és a harminc év előtti női arckifejezés között óriási különbség mutatkozik. Ma hiányzik a nő életéből a lelki nyugodtság. Még az a nő is, aki nincs ráutalva kenyérkereső munkára, nyugtalan, ideges életet él s ez általában megkeményíti a vonásokat. Az arcot formáló lelki okok között szerepel a mai nő nagyobb függetlensége és öntudatossága. Ezért elterjedtebbek ma a kemény, merev vonalú szájak s az önállóságot kifejező-re juttató állak.

Stockholmban Else Jacobsen dán melluszó világbajnoknő a 100 m. melluszás világrekordját 1 perc 26 mpre javította. A régi rekord 2 tized másodperccel rosszabb volt s ezt is ő érte el hetekkel ezelőtt.

A svájci Luzernben a nyár elején önkéntes árverésre kerül az orosz cár kis magánkönyvtára. Nem tudják, ki az eladó. A cári könyvtáron kívül más könyvtárak is árverezni fognak.

Nő elnökölt hétfőn az Egyesült Államok szenátusában. Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államok történetében először fordult elő, hogy a szenátusban nő elnökölt. Hattie Caraway asszony, Arkansas szenátora volt ez a nő. A Washington szenátus ügyrendje szerint ugyanis a szenátus elnöke rövid időre bármelyik szenátornak átadhatja az elnöklést. A szenátus alelnöke, Curti szenátor Hattie Caraway asszonyt kérte föl hétfőn, hogy rövid időre az elnöklést vegye át, mivel eldől a lan esetet teremtett az Egyesült Államok történetében.

VIDÁM SAROK

A kórház portásánál megjelenik egy ismert nehézsúlyú bozbanjok és átnyújt neki egy csokrot.

Ezt adja majd át a Mehling urnak!

A portás böngészni kezd a betegek névjegyzékében, végül így szól: — Kérem, nálunk nincs Mehling nevű beteg.

Majd lesz. Ma este bozolok vele!

Tasziló elmegy a fogorvoshoz, aki kijelenti, hogy a rossz fogat ki kell húzni:

Hát csak ki vele, kéchem — mondja hősiesen a gróf.

A fogorvos injekciót akar neki adni, de Tasziló nem engedi.

Nem kell éhczéstelenítés, nem vagyok oly éhczékeny — mondja a fogásznak, közben vattát vesz elő a zsebéből és gondosan betömi mind a két fülét.

Hát ez mire való méltóságos uram? — kérdi a fogorvos.

Tudja, kéchem, a fájdalomakat kitűnően tűnök, csak az ochdítást nem bichom hallgatni.

Butoraink 40 százalékkal olcsóbbak **butorkiállításunkon**
t. vaszi nagy

TRANSILVANIA Memorandumai (Unió-u.) 1.

Legújabb és legmodernebb típusok!

Komplett díogyőker ebédlő Lei 24.000
Exota furniros komplett háló Lei 14.000
Masszív hálósobák Lei 8.500

UJ KELET *Legújabb hírek*

Charles Rist ma délután visszautazik Párizsba

Kölcsonnt valószínűleg nem kap Románia, de fizetnie kell külföldi tartozásait. A francia szakértők sem remélnék javulást az adóinkasszó forszírozásától

Hétszáz ezer lejés állami utalvány ötszáz ezer lejért eladó

Bucuresti-Bukarest, május 13. (Az Uj Kelet tud.) Charles Rist ma, szombaton délután öt órakor az Orient-expresszel elhagyja Bukarestet és visszautazik Párizsba. A francia szakértő idelőtti elutazását a választások következtében előállott új francia belpolitikai helyzettel magyarázzák. Rist Párizsban referálni fog a francia kormánykormány ellenőrző utjának eredményeiről és valószínűleg újabb direktívákat fog kérni, amelyeket azonban már nem ő, hanem a Bukarestben maradt francia szakértők fognak végrehajtani. Eredetileg arról volt szó, hogy Rist visszajön Bukarestbe, ettől a tervtől azonban utóbb elállottak.

Egyes bukaresti lapok szerint a román kormánykörök nincsenek elragadtatva a francia szakértők munkájának eredményétől, különösképpen a kölcsönkötéseket illetően. Kiderült, hogy egy francia állam kölcsönről szó sem lehet mindaddig, amíg a különböző nemzetközi pénzügyi konferenciák le nem zajlanak. A kölcsön lehetőségeit egyébként is csökkentette a francia politikában beállott változás.

A francia szakértők nincsenek meglegedve a kormányról

A kormány mindenestre igyekezni fog végrehajtani a francia szakértők utmutatásait egy a költségvetési politika, mint a pénzügyi apparátus reorganizálása tekintetében. A költségvetést a lehetőségekhez mérten redukálni fogják, a pénzügyi életet irányító tisztviselői karban pedig mélyreható személyi változásokat fognak eszközölni. Ugy hírlik, hogy a pénzügyminisztérium több vezérigazgatóját és igazgatóját kicserélik, Rist és társai egyáltalában em csináltak titkot abból, hogy lejutó véleményekkel vannak Románia pénzügyi szervezetéről.

Az Adeverul szerint a francia szakértők nemcsak a tisztviselőkkel, hanem a kormányval sem voltak meglegedve. Megállapították, hogy egy év óta semmi sem történt Románia gazdasági és pénzügyi helyzetének megjavítása érdekében. Különösképpen nehezményezték azt, hogy a kormány 800 millió lejtel többet utalt ki, mint amennyi bevétele volt az államkasszájának.

Kölcsonnt talán kapnak, de fizetni biztosan kell

Ugyancsak az Adeverul írja, hogy a francia szakértők maguk sem remélik Románia pénzügyi helyzetének megjavulását új adóbeszedési rendszer bevezetésétől, vagy akár költségvetési redukciótól. Ez utóbbi ellenkezőleg, oda vezethet, hogy a közhivatalok működésében fennakadás fog beállni. Az egyetlen megoldás a francia szakértők megállapítása szerint egy kívülről jövő pénzügyi segítség volna. A francia szakértők szerint Románia meg is érdemli ezt a segítséget, mert eddig pontosan fizette külföldi tartozásait, sőt emiatt súlyos belső költségvetési nehézségekkel küzd: nem fizeti a tisztviselőket, a nyugdíjasokat és a szállítókat. Az egymillió frankos kölcsön, amelyről kezdetben szó volt, pillanatnyilag elegendő volna a fizetések folyósítására és a belföldi hitelezők kielégítésére.

Igen ám, de a franciák csakis a parlament hozzájárulásával folyósíthatnak államkölcsönöket. A Tardieu-kormány és parlamenti többsége elvben meg voltak nyerve egy ilyen kölcsön számára —

Mai Dekameron.

Az Uj Irók

Szerkeszti: Móricz Zsigmond.
Ára 90 lej.

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az ország és portoköltés előzetes beküldése ellenében (bármelyben is), vagy utánvétellel.

kérdés azonban, hogy az új kormány és az azt támogató többség hasonló magatartást fognak-e tanúsítani. Ez, valamint a külpolitikai komplikációk teszik valószínűvé azt, hogy Románia egyhamar hozzájusson a kölcsönhöz. Ezzel szemben a külföldi szakértő azzal a megállapítással utazott el, hogy Romániának nincs sem oka, sem joga a külföldi tartozások fizetésének felfüggesztésére.

Szorítják az adóprést

Bucuresti-Bukarest, május 13. A Tara Noastra mai számában felhívta a pénzügyminisztérium figyelmét arra az apróhirdetésre, amely az egyik bukaresti napi lap hasábjain látott napvilágot. A hirdetésben egy magát megnevezni nem akaró ur 500 ezer lejért megvételre kínálja fel egy az állam által 700 ezer lejre kiállított fizetési utalványt.

A Tara Noastra rámutat arra, hogy az efféle apróhirdetések tulajdonképpen az állam pénzügyi csődjének előhírnökei. Hogyan lehetne egyébként megmagyarázni azt, hogy az állam hitelezői hajlandók az utalványok névértékének egyharmadáról lemondani, csak hogy lássanak valamit követelésükből.

Bucuresti-Bukarest, május 13. A pénz-

ügyminisztérium ma délelőtt megbeszélésre hívta össze a pénzügyi vezérfelügyelőket, akiket megfelelő instrukciókkal láttak el az adófellebbezésekkel szemben tanúsítandó magatartásukat illetőleg. Hasonlóképpen utasították a pénzügyi vezérfelügyelőket, hogy a tisztviselői fizetések és nyugdíjak kiutalását a lehetőségeken belül szorgalmazzzák az egyes pénzügyvizsgálatoknál.

Ottescu átvette a belügyi tárcát

Bucuresti-Bukarest, május 13. Az Adeverul szerint Argetoianu arra számított, hogy Vasilescu Carpen lemondása után Ottescu belügyi alminiszter fogja megkapni a kereskedelemügyi tárcát. Mint-hogy Jorga ragaszkodott ahhoz, hogy évtizedes barátja, Tascu, volt berlini követ legyen az új kereskedelemügyi miniszter, Argetoianu azzal akarja kárpótolni Ottescut, hogy rá bizza a belügyminisztérium tényleges vezetését. Argetoianu ezúttal csak a pénzügyministeri teendőket fogja ellátni, míg a belügyminisztériumot alminiszter minőségben, de ténylegesen Ottescu fogja vezetni. Ottescu ma már el is foglalta Argetoianu hivatalos szobáját.

Egy bukaresti lányiskolából hazaküldték a diákokat, akik nem egyenlítették ki tandíjhátralékuikat

Bucuresti-Bukarest, május 13. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti sajtó nagy felháborodással tárgyalja, hogy a Domnita Elena lánygimnázium igazgatója az egyik osztályból hazaküldte azokat a diáklányokat, akiknek szülei nem egyenlítették ki eddig tandíjaikat. Az igazgató az iskolát hazaküldte a diákokat, hogy mindaddig ne menjenek iskolába, míg tandíjaikat nem vihetik magukkal. Az osztályban az igazgató érlelyes fellépése után összesen öt diáklány maradt.

A lapok embertelennek minősítik az igazgató eljárását, mert a diákok többsége tisztviselők és nyugdíjasok gyermekei. A szülők már hónapok óta nem kapnak fizetést, illetőleg nyugdíjat s felháborított, hogy éppen egy állami intézet ilyen szigorral kívánja behajtani a diákoktól az illetékeket. A diáklányok éppen az iskolai év befejezése előtt állanak és az iskolából való eltávolításuk tanulmányaikra lehet döntő befolyással.

Bukarestben, Budapesten és Ankorában a társadalmi rend békés átalakulásáról hangzanak el hivatalos nyilatkozatok

Tasca kereskedelemügyi miniszter az individualista gazdálkodás csődjéről. Báro Kray István a társadalmi rend átalakulásáról. Törökországban szovjetmintára fizetik a tisztviselőket

Bucuresti-Bukarest, május 13. Tasca, az új ipar- és kereskedelmi miniszter tegnap elfoglalta hivatalát. Ez alkalommal tartott beszédében hangsúlyozta, hogy a gazdasági élet új rendszer felé tör és erre fel kell készülni.

A Dimineata munkatársa megkérdezte a minisztert, milyennek látja a gazdasági élet új rendszere kilátásait, mire Tasca a következőket válaszolta: Az individualistikus gazdasági rendszer láthatóan lejárta magát és helyébe a kollektívizmus igyekszik lépni és pedig vagy etatisztikus (állami) vagy kommunisztikus formában. Utóbbi kifejezés alatt természetesen nem szabad a szovjetekre gondolni, amelyek csak kompromittáltak ennek a gazdasági rendszernek a fogalmát. Eny látom, hogy az etatisztikus rendszer felé haladunk, amely hosszabb ideig fog fennmaradni.

Az újságíró további kérdéseire Tasca idézte annak a nagy gondolkodónak szá-

vait, aki szerint „Európa egy örültek háza”, de annak a véleményének ad kifejezést, hogy vannak még, akik nem vesztek el a tisztánlátásukat és akik biznak abban, hogy Európa betegsége gyógyítható.

A magyar parlamentben...

A magyar parlamentben a költségvetési vita során báro Kray István érdekes beszédet mondott, amely sokban hasonlít Tasca miniszter kijelentéseire.

Báro Kray István kijelentette, hogy társadalmi rendünk átalakulás előtt áll és ez a szocializmus jegyében fog lefolyni. Kérdés, lesz-e a polgári társadalomnak elég ereje, hogy a tulzásokot legyűrje. Erre egyetlen mód a maradéktalan evangéliumi kereszténység érvényesítése.

Ankorában utalványokkal fizetik a tisztviselőket.

Az Agence Radio ankarai jelentése szerint a török kormány azt tervezi, hogy

oroszmintára a közéletben is érvényesíti az államosítás elvét. A köztisztviselőknek például kötelezően elő akarják írni, hogy tagjai legyenek az állami termelő- és fogyasztási szövetkezeteknek. Fizetésük egy részét készpénz helyett utalványokban kapják, amelyeknek segítségével minden közszükségleti cikket pénz nélkül vásárolhatnak a fogyasztási szövetkezetekben.

Állítólag a havifizetések 75 százalékát akarják utalványokban folyósítani és csak 25 százalékát készpénzben. Ezt a tervet, hír szerint, Izmet pasa miniszterelnök dolgozta ki, aki áprilisban Szovjetországban tartózkodott, mint a szovjetkormány vendége. Izmet pasát több török szakértő is elkísérte, akik most néhány hónapig Oroszországban maradnak, hogy tanulmányozzák az orosz állami termelő- és fogyasztási szövetkezetek szervezetét.

Ujra elhalasztották a „Ca la mama acasa” vendéglő bünperének tárgyalását

Cluj-Kolozsvár, május 13. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári törvényszék harmadik szekciója pénteken újra tárgyalta a Ca la mama acasa vendéglő bünperét. A per, mely már évek óta húzódik a törvényszék előtt, ezúttal sem nyert befejezést, mert a védelem előterjesztésére újabb tanúkihallgatások megejtése céljából a tárgyalást ismét elnapolták. A tárgyaláson a három vádlotton kívül, akik az Uj Keletben már ismertették vallomásaikat ismételték el, Nicolae Susana eselédleányt hallgatták ki, aki kényes részleteket mondott el a Ca la mama acasa-nál meghonosított állapotokról.

Elmondta a eselédleány, hogy egy este egy kapitánnyal ment el a vendéglőből. Csak reggel tért haza, amikor Ionescuné arra akarta kényszeríteni, hogy adja át neki éjszakai keresményének felét. Mikor ezt megtagadta, Ionescuné megverte.

Nicolae Susana vallomása lényegesen eltűt attól, amit a törvényszék előző tárgyalásain tett. Az elnöknek erre vonatkozó kérdéseire kijelentette, hogy eddigi vallomásaira volt kenyéradói kényszerítették.

Nicolae Susana vallomása után a törvényszék a tárgyalást május 26-ra elnapolta.

Megnyilt a Kisantant konferencia

Belgrád, május 13. Nem erősítik meg azt a hírt, hogy a kisantant konferencia idejére Zaleski lengyel külügyminisztert a jugoszláv fővárosba várják.

A konferenciának a belgrádi lapok nagy jelentőséget tulajdonítanak. A Politika c. lap kihangsúlyozza, hogy a konferencia egyik fő programpontja a Duna-probléma ügyében történő állásfoglalás. A lap hangoztatja, hogy a dunai együttműködés és sorsa a ma kezdődött külügyminiszteri értekezlettől függ. A lényeg kérdésében való döntést a három állam külügyminiszterének tanácskozásiattól kell várni.

Benes csehszlovák külügyminiszter ma reggel 9 órakor Belgrádba érkezett. A pályaudvaron Ghica román és Marinovic jugoszláv külügyminiszterek várták. A kisantant konferenciája délelőtt 11 órakor megkezdődött.

Május 15-én életbelépnek az 50 százalékos fürdőjegyek

Bucuresti-Bukarest, május 13. A CFR vezérigazgatósága elhatározta, hogy ebben az évben már május 15-től kezdve életbelépteti az 50 százalékos utazási kedvezményt mindazok számára, akik fürdőhelyekre utaznak. Az erről szóló rendelet azonban hangsúlyozza, hogy a kedvezmény csakis fürdőhelyekre vonatkozik és nem klimatikus üdülőhelyekre is, mint a multban.

FRATEERNITAS Könyv. és Lapkiadó Rt. nyomása Cluj-Kolozsvár, St. Baran R. Pop (v. Brassai u.) 18. szám. Telefon 9-75

Taxa postală
platite în numerar
No. 224716-929.

da Baron L. Pop (vol
Telefon: 9-77. Előfiz
vonta 110, negyedév
600, egészévre 1200
havonta 1, negyedév
egészévre 10. dollar
értékű valuta. Hirdet
szerint. Az „UJ KELE
bánsági zsidóság egy
Cikkeink utánnyomas
rás megjelölésével)

Az alminiszterek

Megtörtént tehát a h
bitált „átszervezés”. A
vott ilyen nagy hűhót
Mi történt ugyanis?
Lemondott az egyik s
Le kellett mondania,
zalma sem volt a tárc
lemakról. Ipari és ker
terének hívták, de az ipa
a megmondhatója, ho
tett rajtuk Vasilescu C
No meg lemondott öf
Helyükbe senkit se
Mintha csak bizonyítar
hogy memyire felesleg
külözlözhetők voltak ez
excellenciások.

Am egy ilyen bizony
szükségünk.

Mi eddig is tudtul
excellenciások a szakértők
mondatásukat mégis i
tartjuk.

Mert ezek legalább a
toltak.

Míg a benmaradt s
ségét már több mint e
nyígi az ország.

Jorga, a múltés

A zseni — mondják
nem bizonyos, hogy m
egyben zsenialitás is.
nész jó hírnevet vivot
szorgalmasan dolgozot
ezen az alapon ki is é
névét. Goethe mondotta
tás talán nem is más,
olom. Ebben az értele
ban zseninek mondható
De nem valószínű, h
nyilatkozása zsenialis.
még nem bizonyított a
Sőt sok tekintetben a
és éppen ezért ige
bosszolja magát.

Megbosszulta magá
drámáiról Jorgánál ép
tikus Jorgánál. Mint
meglehetősen probl
nekekkel ajándékozta
dalmat. Történelmi
művész, hanem a törté
merünk.

Visszont politikai tém
vész kerül állandóan
lamférfi rovására. Az
yes, egocentrikus és
Most azután mint k
tikust is volt szerenc
ennyire sokoldalú, a
Főleg pedig arra nem
hogy Jorga mint kriti
natalemi álláspontjáról
röben művészeti kérdé
Ismerjük a kritikáit
abból nagyon jól tud
váló művészek kegye
segélyes irodalmi és
kötésekkel. De azt is
kiváló kritikusok igen
egy-egy irodalmi irán
elhatározásának felít
leg megtagadásában.
Késéstelel azonban
nagyobb kritikusok se
guknak a csálhatatlan
nemcsak a kritikáit m
magukkal szemben is
képviselek.

S ez az, amire —
Jorga, a politikus,
drámáiról képtelen. Ho
még elképzelhető egy
leg művész, de a m
ezári gesztus csak m
vészetellenes lehet.

Mi nem látunk a bu
zeti szalon képeit, m
tunk véleményét arról,
tolt képek tényleg olya
ahogyan azt Jorga m
csak — neki nivótlano
A kritikusnak jogába
ményt mondani valam
De véleményét indokol
esetre sem szabad ál